

309033

వత్రి దినము వత్రి కటింప (బడును)

నంబరము. 3. వత్రి పట్టణము 1917 సం॥ మార్చి నెల 6 వ తేది మంగళవారము
న శ నా మ స వ త్త ర పా స్తి న మా స శుక్ర త్ర యో ద శి ౧౩.

No. 281
మొదటి ౨౮౦

త్వరలో!

వెలువడగలదు!!

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

ముద్రిత మగు చున్నది.

నల సంవత్సరమున జరిగిన ఐకోపాహారసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకేతములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

సంవత్సరాది దినమున వెలువడగలదు.

కాగితముల కటవునం జేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయుచుంటుంటున్న వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము:

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల 2-0-0
ఆంధ్రసంవత్సర	,, 0-8-0
ఆంధ్రవానపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	,, 0-12-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 భ, మదరాసు.	,, 1-0-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.

పండ్లపాడి.

మోహినీ తైలము.

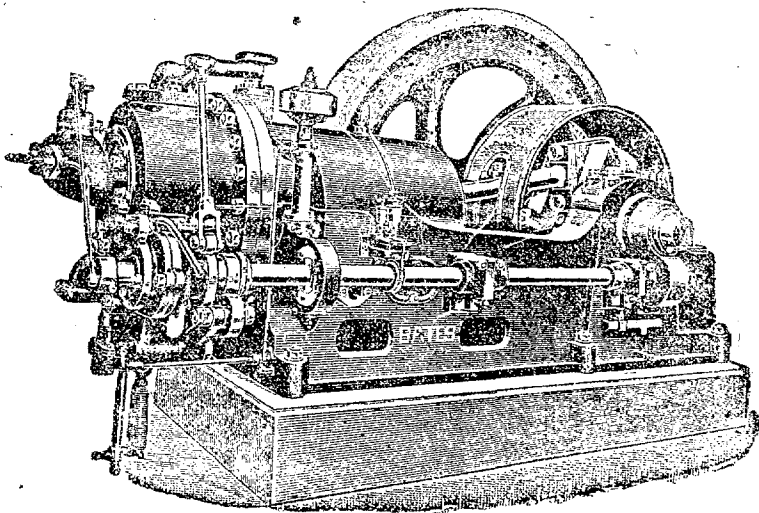
డబ్బీ 1-కి 0-4-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిసిగ్గి మదరాసు.

బేటుగోల్డ్ మెడల్ తెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రొత్త టంబుపు ఇంజనులు యెటుంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకపో మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో నగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసికొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 50 గుర్రముల పవరకువరకు వీటియొక్క స్పేరు సామానులు సహాయ పుడును స్టామల్ సిద్ధముగా నుండును.

102-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.
(బాంచీలు:- బెజవాడ, గజపండ్రి)

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అశోగ్యమును శాశ్వతముఖమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము అశోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చుచున్నది. ఈ పుస్తకము ఇంకాగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించిపంపెదము. వెంటనే వ్రాయును.
219 వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆతంకనిగూడెం పోస్టాలయం 156, బ్రాహ్మీ, మదరాసు.

ఉచితము!

ఉచితము!!

మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?

144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు శక్తుకొనవచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.
రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవజీ,
138 20, చీనాబజారుగోడ, మదరాసు.

అత్యుత్కృష్ట ఆయుర్వేద

582

మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నె యందు వుండి వజ్జీక జేసి రెండు నిమిషములు వుండవచ్చి 10 దినములు ప్రాంతికాలం నందు పుచ్చుకొనిన నకు స్వల్ప మూలరోగములు విచారణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, కీడిగి మలబద్ధకము ఇత్యాది

రోగముల తప్పక పోగొట్టును. ఇందుకు శుభ్రములేదు. ఇందు రసాది ధాతువర్ధము చేరలేదు. పరిశుద్ధులుగు మూలకలచే తయారుచేయబడినది. రెల 5-0-0, తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. సేటు బాలక్యష్ట టాకర్ (బాంకర్) పికానిన్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెరుగ్గు హుమాన్ బాగు చేయగాను, వత్సలావీధి, ముల్కవాబజారు, తలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ జీ శ్రీమాతీగాను, శావారు పేట, మదరాసు, 11 సం॥ముల మూలము, 4. నిర్మల కె పి. కృష్ణ వివాన్ గారు, బాంబే, సాలపురము, 5. గోపలదాసుగారు (గుజరాత్) మైసూరాబాదు (దక్కను), 10. గురుముల మూలము, 6. మె॥ ఆరుముగ కెట్టిగాను, 55, తిరుపత్తివరము, కెడ్లకాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమిచ్చేది వ్రాసి యున్నారు. ఇదిగాక అనేకులను యీ రోగమునుండి విముక్తి చేసినారము. మెడలిస్టు ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎల్. శర్మగారు, యె. యం. యె. సి.

బాలక్యష్ట పోషధాలయం, 177, వై.బా.బా.గూ. ౧౪౧ గాను.

శారదాంబ

ఇది శ్రీ దత్తగోపాలయన శాంతము సంఘదురాచారసంస్కరణములకు మార్గ మిందు కావలసివచ్చింది. అందరు వారి తలకలయును. రెల 0-4-0
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టిసిగ్గి, మదరాసు.

ఐరోపాఖండ యుద్ధచరిత్రము

రెండుభాగములు నెల రు. 1. పోర్చుగీష త్రొక్కం మొదటిభాగ మిదికంటె తీసికనాటికి 3 వ భా. 0-8-0. ప్రస్తుత మైరోపాఖండయుద్ధమునకు శాశ్వత, అస్థిగి, తుక్కి లాకప్రక్కను, నెంచి, పిచ్చి, క్రీటిను, ఇటలీ వారు నుతీయొక్క ప్రక్కను మగి యుద్ధముచేయు సంగతి వివరముగా తెలుపబడియున్నది.

రెండవ భాగమునకు కెల్లిను, ప్రాస్సు, రష్య గంగములందు జరిగిన సాహసీకారములు జన్మముల యక్రమములు, వైద్యనిక యములు, యుద్ధ శిక్షణములు మొదలగు విశేషావధిమములు గలవు. మొదటి రెండు భాగములకు ఛాయాచిత్రములు చూచుట కింపైయుండును. ప్రతిభాగము ఈ రెండు భాగములు చదివి అందించుచున్న మా యాశీస్సు.
మొదటి భాగము 0-8-0 రెండవ భాగము 0-12-0 చిరునామా:- సుపీరియరు వాచ్ కంపెనీ, (586-279) పోస్టుబాక్సు నెంబరు 157, మదరాసు.

జస్తిను పత్రిక :

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

బ్రాహ్మణులవై వనలుట కుద్యమించిన శరమును, “జస్తిను” పత్రిక ప్రారంభ దినముననే ఆంధ్రులవై ప్రయోగించినది. ఆంధ్రులైనాడని దక్షిణమున గలరా? దొరతనము వారమునను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునై చట్టనిర్మాణసభలో సానుభూతిని గనుపించిరి. యుద్ధకారణమున ద్రవ్యలేమిడి నష్టంబైతిరి. సర్ హాల్డే పూర్వపు, సర్ శంకరునాయుడు, సర్ శివస్వామి అయ్యరు, రాజకీయ విచారణ సంఘాద్యోగులగు హామిక్, థియడోస్ మారినను, గౌరవనీయులగు చౌబాలు, మూడనాడ్లు మొదలగు ప్రముఖులు ప్రస్తుత విశ్వవిద్యాలయములు చాలవనియు, నీటిసంఖ్యను వృద్ధిజేయుట యుక్తమనియు స్పష్టికరించిరి. కాని “జస్తిను” పత్రిక మాత్రము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును మొదలంటనే తుడిచివేయన నుద్యమించినది. ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమునకు విశ్వవిద్యాలయమున కవసరమగు లక్షణము లొక్కటియు గానింపవట! పరిశీతుల యనుకూలములు గావట! ధనమా మృగ్యమట! విద్య నొసగుటకు గురువులు లేరట! విద్యార్థుల తగినవారలు లేరట! అందువలన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ మసంభవమట! పరిశీతగావించు విశ్వవిద్యాలయము ఆంధ్రదేశమున కక్కర లేదట! కేంద్రీకీ, ఆటస్థభిర్లు వంటి విశ్వవిద్యాలయమే ఆంధ్రదేశమునకు శ్రేయస్కరమట! ఉన్నతవిద్య కొద్దిమందికే యొసగుట శ్రేయస్కరమట గాని యందరకును వెదజల్లుట యపాయకరమట! ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము కావలయు ననువారు పరిశీల కావ్యమును వర్ణించుటకును, సులభమున పరిశీలలో జయము గాంచుటకును పన్నిన పన్నుగడమట!

“జస్తిను” పత్రికాధిపా, న్యాయ విచక్షణచే నీనామము సాగ్ధిక పరమకొంటిరి. ప్రారంభ దినముననే యిట్టి ఊకదంపు మాటలతో పత్రికను ప్రారంభించువని యేరును ననుకొని యుండలేదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు తీర్మానము నుపహసించిన గౌరవనీయులగు నేకటపతిరాజు గారి యుపన్యాసమును మీరు జదివించుండెట్లు! దోచడు. ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము నిర్మించుటకు ముఖ్యోద్దేశము ఆంధ్రులు విద్య నభ్యసించుటకు నవకాశముల గల్పించువనిగాని, చాకగ బి. ఏ. ఎం. ఏ. పట్టముల నియ్యమని గాదు. అటులచాక చేయుటకు ఆంధ్రులొక నేక యొప్పి కొనినను దొరతనమువారం గీకరింపరు. అందు విషయమై మీరు ఢీకొంటే నవసరములేదు. పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము వలన, డిగ్రీలు చాకయగునో ప్రియమగునో యాలోచించుడు. విశ్వవిద్యాలయముల గోరువది ఆంధ్రులేగాదు. మధ్య పరకాలవారు, డక్కా వారు, బంబాయ ఇంక ననేకులు గోరుచున్నారు. సంస్థాన ముద్దమరాకబోయిన నీవిశ్వవిద్యాలయములు నిర్మించుచేడినై. మైసూరు రాష్ట్రమునకు విశ్వ విద్యాలయము నిర్మించబడినది. అక్కడ మీరూహించిన విప్లవ మేమియు సంభవించ లేదు. మీ ననుకొనిన ప్రధానాంగము లన్నియు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు గలవు. కొలదిగ కొరత మైసూరు విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణాంతర మని ప్రార్థియగును. చెన్నై ప్రభుత్వంకకాకాల్లో విద్యార్థుల సంఖ్య యెక్కువై యంత మంది యాంధ్రవిద్యార్థుల నిరాకరించినో మీకు తెలియునా? ఇట్టి క్షితిలో విద్యార్థులు కద్యనభ్యసించుటకు, చాలినంతమంది లేని నునువుట యతిసాహసము. బెల్జియమువంటి స్వల్ప రాష్ట్రమునక విద్య విద్యాలయములును, ఆస్ట్రియా హంగరీయును పరిణామ, ప్రాముఖ్య పందొమ్మిదియును, జర్మనీలో ఇరుగరియొకటియును, స్విట్జర్లాండునందు ఏడును నుండ, హిందూదేశమున యెక్కుభావ మాటలగు పదియేడు లక్షల ప్రజల కొక విశ్వవిద్యాలయముండుట మీకు కష్టముగ దోచినా! విద్యయొక్క యుత్సృష్టత లెగ్గించుట కేమాత్రము సుద్దేశములేదని కేంకటపతిరాజుగారు స్పష్టముముగ నుడివి యున్నా! ఆస్థిర విద్యయొక్క గణ్యత లెగ్గిపోవునని మీకు స్పష్టముగా తెలిసినా గావో! గురుకుల పద్ధతిని, హిందూ దేశమున కంతకును కావలయు విశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపబడినది. ఆ పురలోని కళాశాలలవప్ప యితర కళాశాలలను జేర్చుకొనుట కా విశ్వవిద్యాలయమున కధికారము లేదు. అట్టి సంకల్పమునకు విద్యాలయమువలన ఆంధ్రుల కెట్టి లాభమును లేదు. విద్య నభ్యసించుట కాంధ్రులకు నవకాశము లేక్కడను గావలెను. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణాంతరము, ఆంధ్రదేశములోని ముఖ్య పట్టణములందు గురుకుల పద్ధతిని విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మించుట కెట్టి యభ్యంతరము లుండ

వు. ఉన్నత విద్యను బ్రాహ్మణేతరులకు జేపుకుండ బ్రాహ్మణులు వారి నణగ ద్రోక్కినది గుందుచున్న మీరు, విద్య కొలది మందికి మాత్రమే యందుబాటులో నుండవలయు ననియు, నున్నత విద్యను వ్యాపింపజేయుట శ్రేయస్కరము. గాదని నుడువుటకన్న యసంబద్ధమగు వాక్య మింకొకటి కలదా? మరియొకరి కంటి నలుసును జూపుటకన్న, మింకంటిలోని దూలమును తీసివేయుట ధర్మముకదా? సాంఘికాధికారము మీహస్త గతమైన మీ వాక్యముల ననుసరించి విద్యావ్యాపకము మాన్పి యందర నడగదొక్కి, బ్రాహ్మణులే యెక్కువ యుదాహరిని యనుకొనునటుల జేయుదురు గావో!

గ్లో॥ అజ్ఞః సుఖ మారాధ్యః సుఖతర మారాధ్యతే విశేషజ్ఞః జ్ఞానలవ దుర్విద్యధంబిహృషి నరం న రంజయతి॥
దేశాభిమాని.

ఆంధ్ర పరిశోధక మహామండలి.

ఉదేగింపు గృహప్రవేశ మహోత్సవము.

(మా స్వకీయవిలేఖరి)

ఫిబ్రవరి 25 వ తేదీని మధ్యాహ్నము మాడుగంటలకు మహామండలివారు, తాము కొనియున్న చిన్న భవనమునందు బ్రవేశించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. 25వ తేదీ యుదయము పీతాపురము ఉన్నత పాతశాల కెదురుగనున్న చాకిలోనున్న మండలివారి మందిరముననే భోజనముల కేర్పాటులును, సరస్వతీనిలయప్రవేశమునకు సరస్వతీపూజయుఁ బ్రారంభింపబడినది. మందిర మంతయు సుందరముగ నలంకరింపబడి, భవనమునకు ముందు పెద్ద ధనురాకారమున మండలి నామధేయము చెక్కబడినది. తోరణములు పద్మములు, జెండాలును చక్కగ నలంకరింపబడినవి.

ఇంతవఱకు గ్రంథము లన్నియు పీతాపురమునుండి కాకినాడకుఁ బోవు పెద్దబాట కిరుప్రక్కలనున్న చిత్రాడలో నీ మహామండలి సంస్థాపకులగు శ్రీ చెలికానిసోదరుల భవనమున నున్నవి. అచ్చటికి రెండుమైళ్ళదూరమున నున్న పీతాపురమున కీగ్రంథములన్నియుఁ దీసికొనివచ్చుట కేర్పాటు లొనరించిరి. చిత్రాడలో చిత్రముగ నలంకరింపబడిన బండ్లపై చక్కనివస్త్రములు కప్పి తాటియాకులగ్రంథము లుంచిరి. ఇంతవఱకుఁ జేరిన రమారమి 1200 గ్రంథములును 8 బండ్లయు నవి. ఉత్సవమునకు ముందు బ్రాండుస్టర్ములును మృదంగాది సహాయమున విద్యార్థిబృందముల ‘సుజలం సుఫలాం మాతరం’ ఇత్యాది దిన్యధ్యానములును చెలరేగెను. ఋషుల రీతిని వస్త్రాదుల ధరించిన విచ్చికవర్ణము “ఆంధ్రమాతకు జయ! పరిశోధకమండలికి జయ! శ్రీ రాజాప్రభువువారికి జయ!” ఇత్యాది జయజనునాదములతో నాశీర్వదించుచుండిరి. ఆగర్భక్రిమతులను, ఎన్నడను బజారులవెంబడి నడచి పోవనివారు నగు ప్రభుబంధువులు పిన్నలు పెద్దలు అందఱు బాగుబుతీరి కాలినడకకు వచ్చుచుండిరి. బ్రాహ్మణులు స్వస్తి చెప్పుచు గ్రంథములపై సుగంధాక్షతలు చల్లుచు వచ్చుచుండిరి. ఆవెనుక కొన్ని బండ్లపై పెట్టెలతో గ్రంథములు చిత్రాడనుండి వచ్చుచుండెను. ఈ యుత్సవము రెండు మైళ్ళు నడచిపీతాపురమువఱకు వచ్చుచుండగ పాలిమేరనుండి “ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి” నారిచేరుగల పెద్దపటముతో నిరువురు మనుష్యులు ముందుపోవున స్టేర్నలుపంపబడినవి. పీతాపురనగరపరిసరమునకు వచ్చునకిశ్రీపీతాపురసంస్థాపాధీశ్వరులు దివాను లిరువురితో మోటారుబండిపై నెదురుపడిరి. వారిని జూచి మండలివారి యుత్సాహకోలాహములు నింగిముట్టెను. పిమ్మట విద్యానందపుత్ర భాండాగారమువారును, పీతాపుర వాసులును, విద్యార్థులును, పండితులును, కవులు మున్నగు వారు బ్యాంకుతో నెదురువచ్చి కలిసికొనిరి. సూర్యగారయ పుత్రభాండాగారాధ్యక్షులగు గామెర సీతారామస్వామి గారును సభ్యులును పెద్ద చిత్రపతములతోను, మేళముతోను, స్వస్తివాచకులతో నీయుత్సవమున కెదురువచ్చి మహామండలి సభ్యుల కత్తరు, పన్నీరు, సుగంధద్రవ్య చందన కర్పూర తాంబూలాదులను వచ్చినవారికిచ్చి, సరస్వతికి వస్త్రముల నిచ్చి, అందరికిని తీయని పానకమును పంచియిచ్చిరి.

ఇట్లు పీతాపురమున నుత్సవ మమితోత్సాహమునఁ బ్రవేశించినది మొదలు ప్రాచీనగ్రంథరాజముల నటకలనుండి దింపి, దులిపి, పల్లవములనుంచి హాతులతో నీ యుత్సవమున కాగ్రంథములు సమర్పించువారును, దేవునికిచ్చినటుల హారతులు సమర్పించువారును, ఎంత గ్రంథసంపాదన మైనదను వారును, తాటియాకులగ్రంథములకు నమస్కరించువారును,

పూలజల్లువారును, మారాజుగా రాజ్యస్థికరణమునకు తరువాత యంత గొప్పయుత్సవము చూడలే దనువారును, నీవిధముగ పురజను లమితోత్సాహము నగపఱచి స్వాగతమిచ్చిరి.

తరువాత నీయుత్సవము రాజావారి కోటగుమ్మము కడఁ గొంతసేపు నిలిచి, పిమ్మట సూర్యరాయభాండాగారము కడనుండి మరలి క్రమముగ రైలుస్టేషన్ వైపున నున్న భవనమున జేరెను. ఆసమయముననే పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, కూచి నరసింహముగారు, పురాణపండ్ మల్లయ శాస్త్రిగారు, నడకుడుటి వీరరాజుగారు మొదలగు కవిపండిత సింహులు నీమహామండలి యభివృద్ధియగునట్లు శీర్ష్యదించిరి. ఉత్సవము భాండాగారభవనమునుండి సంగ్రహస్థలికి వైచేద్యమైన పిమ్మట గ్రంథములు భవనమునఁ బ్రవేశింపజేసిరి.

గుంటూరు మున్సిసిపాలిటి.

(మా స్వకీయ విలేఖరి)

గత నెల 26 తేదీ సాయంత్రము మునిసిపల్ కాంసిలు సభ జరిగినది. అందు ముఖ్యముగా రోడ్లు, ఆసుపత్రి మున్నగువాని టెండర్లవిషయము చర్చజరిగినది. రోడ్లకు గాను నాలుగు టెండర్లు వచ్చినవి. ఆం దొకటి మాత్రము ప్రకటనలో నున్న 5 గంటలకాలములోపుగా దాఖ లైనది. తక్కినవాని లో 5 - 15 నిమిషములకు రెండును, 5 - 25 నిమిషములకు తక్కినదియు వచ్చినవి. అందున నీమామను విసర్జింపబడినది. ఇది యేటిన్యాయము? మునిసిపాలిటి ధనములు వెచ్చించు విషయము చులకనగా చూడనగునా? ఒకటికొకటి టెండర్లు వచ్చి, అందు నునకు రాహితీగల టెండరువిషయమై యోచించి ప్రజల సామ్యము వృధచేయ కూడదని సభ్యులు యోచించవలసియుండురు.

తరువాత ఆసుపత్రిలోనున్న రోగుల పథ్యపానానుల విషయమున టెండర్లు వచ్చినది. వీనివిషయమై అపూర్వమైన చర్చ యొక గంటకాలము జరిగెను. క్రోవి సుబ్బారావు, కృష్ణయ్య, వేంకటప్పయ్యగార్లు టెండరుదారులు. కొంత చర్చ జరిగిన పిమ్మట, తోలేటి ప్రసాదరావుగారు లేచి క్రోవి సుబ్బారావుగారి కిప్పించవలెనని యొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. దానిని గుంటూరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు రునవదించిరి. ఇది ఇటులుండ, పత్రి క్రీనివాసరావుగారు తక్కువ ధేలు ఎవరు ఒప్పుకొనిన వారి కిచ్చునట్లు మరియొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. దీనిని రుస్తుంఖా సాహేబు గారు రునవదించిరి. ముందుపాదించిన తీర్మానమును వోటునకు బెట్టుటకు అధ్యక్షులుయ్యుత్తరై యుండ పాత్మారి లక్ష్మయ్యపంతులుగారు లేచి, ఆసుపత్రికి ఏటేట వేల రూప్యములు ఖర్చు అగుచున్నవనియు, ఇందులో కొంత సామ్య బోర్డువారిచ్చుచున్నారనియు అందు 10 వేలు జీతముల కగుచున్నదనియు, తక్కిన 6 వేలు రోగుల పథ్యపానాదులకు వినియోగించబడుచున్నదనియు ఈ సామ్యలో కొంత దుబారా అగుచున్నట్లు తెలియుచున్నదనియు ఈ సందర్భములను విచారించుటకు బోర్డువారును మునిసిపల్ వారును ఒక సలు కమిటీని నియమింపవలయు ననియు అట్లు చేయవచ్చునని మునిసిపల్ వారు తీర్మానించిన యుండెననియు ఒక తీర్మాన ముపపాదించిరి. దానిని చట్టి నరసింహారావు గారు రునవదించిరి. తొలుత నీ తీర్మానమునే వోటునకు బెట్టిగా నది ఓడిపోయెను. తరువాత శ్రీనివాసరావుగారి తీర్మానము వోటు నకు బెట్టిరి. కృష్ణయ్యగారు ఇతర టెండర్ల మొత్తము కన్న నూటికి పది వంతులు తగ్గించి సామ్య పుచ్చుకొందునని చెప్పిరి. 6 వోట్లు పూర్వపు సుబ్బారావునకు, 5 వోట్లు కృష్ణయ్యకు వచ్చెను. నూటికి 10 రూపాయలు తగ్గించి సప్లము చేసిన టెండరును బట్టిచూచిన సాలునకు ఆరు వందలకు పైగా లాభము కలుగుచుండ, ఈ రూపాయలను చరి పదిమంది రోగులకు వినియోగము చేయవచ్చునగుదా యని యోచించక కాంసిలు సభ తీర్మానించుట శోచనీయము! ఎటు చెప్పటకును నీలులేని సందిగావధ్య యొందులకో కారణము దుగ్భాగ్యము. వీదలనుండి వసూలుచేసిన సామ్యను పరుల వేల యుచితముగా కట్టిపెట్టవలెనని యోచించిన సంఘ మెందులకు? ఈ విషయము మా కతెక్కురు దొరవారు రికార్డును చూచి మరి అంగీకారమునకై ప్రభుత్వము వారికి వ్రాయవలెను.

ఫంజాబు విశ్వవిద్యాలయమైనది సంఘములో నింతవరకు చేరినవారు 200 కు పైగా నున్నారనియు వారిలో చాలమంది ప్రవేశపరీక్షయందు తేరినవారనియు మిగిలినవారును ఈసంవత్సర మాపరీక్షకుపో నుదుర్తులై యున్నారనియు లెట్లనెంటు గవర్నరుగారు మిగుల సంతుష్టులైరంగులై తెలియజేయుచున్నారు.

పత్రికా శాస్త్రము

పత్రికా శాస్త్రము ప్రతినిధుల విజ్ఞప్తి

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము

అనుమత విజ్ఞాపనము.

ధీర్జీవరమున రాజప్రతినిధిగారి మందిరమున మార్చి 5వ తేదీ ఉదయమున భారతదేశ పత్రికాసంఘమువారి ప్రతినిధులు పత్రికాశాస్త్రమును గురించి ఒక విజ్ఞాపనము రాజప్రతినిధిగారికి సమర్పించిరి. పత్రికాసంఘాధ్యక్షులగు హార్నిచును (బొంబాయి) గౌ. పండితమదన మోహనమూల్యుడు (ప్రయాగ) లీడరుపత్రికాసంపాదకులగు సి. వై. చింతామణి (ప్రయాగ) హిందుస్తాన్ రివ్యూ సంపాదకులగు ఎస్. సికహా (బాంకీ ఖరం) ట్రిబ్యూన్ పత్రికా సంపాదకులగు గోపాలయ్యంగారు (అహ్మదాబాద్) ఎం. ఇండియా పత్రికా సంపాదకులగు జమ్నాదాసు ద్వారకదాసు (బొంబాయి) గౌరవ కార్యదర్శి ఎం. సి. మోడీగారు మున్నగువారు ప్రతినిధులుగ వెళ్లిరి. హార్నిచునుగారు కోరికలను సమర్పించబడిన విజ్ఞాపనము పురలచదువ పనిలేదని రాజప్రతినిధిగారు గూడ సంగీకరించిరి.

రాజప్రతినిధిగారికి బదులు చెప్పిరి.

ఇట్టివిషయమును గూర్చి విజ్ఞాపనమును రాజప్రతినిధి స్వీకరించుట అపూర్వమని విశ్వాసమున నేనెకలచెదను. అయినను మీరు ఏదో విజ్ఞాపించెదమని కోరినందుననే సంగీకరించితిని. మీరు చెప్పబోవుచు దంగయు ముఖముభిని సాంతముగ వని నేను నిష్కాపట్యముగ నీయదలచుకొన్న జవాబు నివ్వవలెనని నిశ్చయించుకొంటిని. మీరు ఈసందేశము చేయ కోరిన పుడు సామ్రాజ్య మంతయు మహా కల్లోలముగ సంగ్రామాల్లో మునిగియున్న సంగతి భాగుగ నొచ్చించి యందు రని అభిప్రాయపడుచుంటిని. ప్రాముఖ్యతతో గూడుతున్న ఈ సందేశమును చర్చించుటకు గూడ నిది తగిన సమయము కాదని తెలుచుచున్నాను. అయినను సందేశమును వినుటకు నేను సమ్మతించిన కారణమున మున్నగు యిదియే తగిన తరుణమని నా అభిప్రాయమని మీరెంచవలదు. అయినను దీనిసంబంధించి చెప్ప నవసరము లేదు. ప్రజలు తమ కష్టనిష్ఠులను తెలుప గోరునవసరమునవారి కష్టముల నాలకించి వానిని తొలిగింప ప్రయత్నించుట నా విధిగాన నిలువ నిర్దేశపడినది తెలియజేసితిగాని నేరొకటి కాదు. ఇంకొక విషయమును నించుక నుడువగోరెదను. మీరపుడు పత్రికా సంఘమువారి తరపున వాగ్దానప్రకటించిన యెవరి దొరతనమువారివలన పత్రికా ధర్మ నిర్వహణమునకు కలిగెను యొత్తికలను గురించి తెలియ పరచుటగాను కచ్చియింటిరి. ఘనముగను ఉదారభావముతోను ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తించుట పత్రికల ముఖ్యోద్దేశ్యము మీరు పూనుకొని కార్యము చ్చానునీయ మైది. భారత దేశమందు పత్రికా నిర్వహణమును గురించి మీతో సావకాశముగ చర్చింప నాకు ఈతరుణమందు తీరదు. ఇట్లు చెప్పినందులకు నన్ను నేరొకరినిని తెలచరని నమ్మెదను. స్వేచ్ఛాపత్రికా నిర్వహణ విషయమును గురించి మీరు కాలమునుపాటించి ద్వియుగ చర్చింప బూనుకొనకుంటే మంచిపనిచేసితిరి. ఇట్టిపద్ధతి ప్రతి ఆంగ్లేయునకునవాజముగా కలుగును. నేను ఆంగ్లేయుడను నా విద్య, నా అభివృద్ధి, నా స్వభావికము యన్న గునవి ఈ విషయమందు నాకు పక్షపాతిమును కలిగింపకమానవు. ఆ పక్షపాతిము మీకు అనుకూలముగాని ప్రతికూలము గాను. పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును భంగ మొనర్చుడు కార్యము లెల్ల నాకు అయిష్టమైనవి. వానిని నే నంగీకరించును. ఉదార స్వభావులగు మింటో ప్రభువుగారి మీ కాక్షేపణీయముగ నీ పత్రికా శాస్త్రమును ఏర్పరచుట ముఖ్యమనవలసి తెలియించితిరి.

స్వేచ్ఛా ప్రియులలో సగ్రగంబులగు మార్లే ప్రభువుగారే అపుడు ఇండియామంత్రిగా నుండి ఈ శాస్త్రమును అంగీకరించిరి. నాకు పూర్వమున్న రాజప్రతినిధిగారు గూడ దీనిని గద్దచేయుటకు తగిన కారణము కనపడకుండుట జేసి ఏమియు మార్పులు చేయలేదు. కాన నందులకు మీరు నుడువ నొల్లని బలవద్దమగు కారణ ముండితిరును. మీ రిప్పుడు సమర్పించిన విజ్ఞాపనములో 5వ పేజీలో ఈ శాస్త్రము అవసరము లేదని తోచినపుడు గద్ద చేసెదమని దేశీయ మంత్రిగారు సెల

విచ్చిరిని మీరు నుడిగితిరి. గాన ఈ చట్టమును గురించి వారు చెప్పినమాటల నే కొన్నిటిని తిరుగ జ్ఞప్తికి తెచ్చెదను:—మూడు సంవత్సరములవరకే ఈ శాస్త్రము అమలులో నుండునని నేను మీకు అభయపాస్త్ర మియ సాహసింపజాలకుంటిని. అట్లును నహో ఈ చట్టమును అమలులోనికి తెచ్చినకొద్దే శ్రమనుకు భంగము కలుగును. దీనివలన ప్రయోజనమే ఉండదు. అదనము అపాయముకూడ సంభవించును. పత్రికలు శాంతభంగిణి ననుసరించి వ్రాయునపుడును ఏ దురుద్దేశము లేదని తృప్తికరముగా తోచిన పక్షమునను ఈ శాస్త్రమును రద్దుచేయ వీలగును. దీనినిబట్టి రెండు మా డేంట్లలోపుగ గాని అయిదు సంవత్సరములు గడిచిన పిదప గాని గద్ద చేయబడునని నిశ్చయముతో జెప్పజాలను. శాంత భంగిణిని వ్రాయుటకు పత్రికాధిపతులే పాటుబడినవో ఈ శాస్త్రమును రద్దుచేయుటకు మా కేమియు ఆభ్యంతరముండదు. అని వారు నుడిగిరి. నై నుదహరించిన వాక్యములనుబట్టి పత్రికా శాస్త్రము రద్దుచేయబడునని వాదనము చేయబడి యున్నదని మీరు పలుకుట చూడ వారి భావము మీకు సరిగ తెలియలేదని తెలచెదను. శాస్త్రనిర్మాణ కర్తలు అటు లెపుడును యోచించి యుండలేదు.

మీరు శాంతభంగిణిపాండిత్య వ్రాయునపుడును, ఆందోళనమును కలుగజేయనపుడును మీరు ఈ శాస్త్రమువలన బాధకములుగ నే కలుగను. మీ విజ్ఞాపనలో 4-వ పేజీయందు ఎరకో కొద్ది మంది చెసిన నేగములకుగాను పత్రికల కన్నీటికిని నాస్పాంధముగానింపబడెనని మీరు వ్రాసియుంటిరి. ఇదిగాక చాలమంది ఆనేరములు చేసినవారు మామూలు వ్రాయు శాస్త్రనిర్మాణ ప్రకారమే శిక్షింపబడిరి. అట్టి సమయమున ఈ శాస్త్రమునకు అవసరము లేదనియు వ్యక్తించితిరి. అట్టి రాజద్రోహపు వాదనాపత్రికలు మాడుమాత్రమే ఈ శాస్త్రావసరములేకయే నిర్మాలింపబడినవని తెలియచున్నది. కాని దానిని నిర్ధారణ జేయు ఆధారములు నాకు తెలియరాకున్నవి. అట్టి రాజద్రోహపు పత్రికలు ఇప్పుడు లేకపోవుటకు కారణము వాటి నెవరును కోక పోవుటయే గాని ఈ శాస్త్రమువలన కలిగెను భయమువలన కాదు. ఈ సందర్భమున పూర్వము దేశీయ మంత్రిగ నున్న సర్ హార్టిష్ మూర్త్యుగారి మాటలను కొన్నిటిని యిచ్చుట సంతోషముగ నూచించెద:—చేయవలసినది ఇంకను చాలవలయున్నది. ప్రస్తుత మనులలో నున్న శాస్త్రము అన్నివిధముల కార్యకారి కాదాయె. వాస్తవముగ కొంతమంది అరాజకమును తగ్గించెను కాని పూర్తిగ నిర్మూలించ జేయలేదు. అట్లు పూర్తిగ తొలగింపవలసినవో ఈ శాస్త్రము సార్థక మగును. ఇట్టి అరాజకమును, దుండగములను ఘండించక పురికొల్పినవో వాగ్దానమున న ను భయము చే వానిని ఎంతమాత్రమును ఆమోదించక పత్రికలు నిరుత్సాహ పరుడుటవలన అల్లరులులేరని తెలచెదను. హిందూదేశీయ స్మృతిలో నుదహరింపబడిన రాజద్రోహపు వ్రాతలకు ఈ పత్రికా శాస్త్రమును వర్తింప జేయగా మనము అనుకొనునంత అభివృద్ధిని చూపదయ్యె. ఈ శాస్త్రము క్రమముగా 1907 సం॥ లగాయుతు అయి జరుపబడు చున్నది. ఈ శాస్త్రనాధికారియగు గౌ. సభ్యుడు చెప్పినటుల ఒక నేరము కూడ శిక్షలేకుండ పోలేదు. అయినప్పటికిని రాజద్రోహపు నేరములు అడుగంటలేదు. కోర్టులలో నిచాణకు నిలవ యున్నవి. విధించెను దండనలు క శాస్త్రముగా నున్న ను తిరుగ నేరము చేయకుండునటుల చేయ జాల దాయె. శిక్షింపబడిన పత్రికలను గూడ తిరిగి వ్యతిక్రమముగ నుంచుకొనకుండ భయము కలుగజేయ చాలాదాయెను. మూడు పత్రికలు రెండుసార్లు శిక్ష పొందుటకు మనము చూచితిమి. తిరుగ యందులో ఒక పత్రిక మూడవశిక్షకు సిద్ధముగ నున్నది. రెండుపత్రికలు మూడుసార్లును యింకొక పత్రిక ఆరుసార్లును శిక్షపొందుటకు మనకు తెలియును. ఇట్లున్న ను ఈ పత్రికలు మరల ఏమియు భయములేక భారాశముగ రాజద్రోహచింతలకును వ్రాతలకును ఉద్వేగమునకును నున్నవి.

శిక్షపొందిన కొలది ఈ పత్రికలకు ప్రచురణము ఎక్కువకు నున్నది. ఎక్కువ సంఖ్యల ప్రజలు వీటికి చంపదాయెలగు ఏర్పడుచుండిరి. ఈ శాస్త్రము రాజద్రోహాలను శిక్షించుటకుగాను చేయబడినది గాని ఈ చట్టముయొక్క 4వ అనుబంధమునకు వ్యతిక్రమముగా నడచు కొన్ని పత్రికలను శిక్షించుటకు దేశీయపరిపాలన దేంతమాత్రము గాదని వివిజ్ఞాపనములో 5వ పేజీలో వ్రాసియుంటిరి. కాని మీరు మొత్తముమీద ఈ శాస్త్రమునకు పూర్తిగ చదివినవో ముఖ్య

ముగ రెండవ చివరమునకు మాత్రమే ఈ శాస్త్రము వర్తింపని మీరు తెలియగలదు. కనుక మీ పత్రికలకు అవసరమైన చిట్కాలు కలిగినవనియు స్వేచ్ఛా భంగముకలిగినవనియు చెప్పినపుడు మీతో నేను ఏకభవింప జాలను. ప్రజాను రాగమునకు భంగము కలుగకూడదని నిశ్చయించుకొనినవా లెవ్వరు సాధారణముగ న్యాయబుద్ధి గలవారి కవ్యరికని ప్రజాను రాగమునకు భంగకరమని తోచెడి భంగి వ్రాసియుంటిని సర్ జేమ్సు ఫీట్స్ జేమ్సు స్టీ ఫెనుగారు సామ్రాజ్య శాస్త్రము సభలో హిందూదేశీయ స్మృతి 124 ని నూత్నమునకు సంబంధించిన విషయమున ప్రస్తావించిన దంగయు నిజమని లెలచెదను. అనిబీసెంటుగారి కేసులోగూడ నుదరాసు హైకోర్టువారిచ్చిన తీర్పులలో సయితము దీనివిషయమై చెప్పి యుండిరి. గవర్న మెంటువారియెడ ప్రజలకున్న అనురాగమును త్రిప్పినేయు నుద్దేశముతోను పరస్పర వైరము కలిగించు అభిప్రాయముతోను తప్ప మ రితర ఉద్దేశముతో ఇట్టి వ్రాతలు వ్రాయజాలరు.

మీ విజ్ఞాపనలో 5వ పేజీయందు చూడ రాష్ట్రీయ దొరతనములవారు ఈ శాస్త్రమును వివేచనలేకుండగను, కణియగు అయి జరుపుచున్నటుల కనిపించుచున్నది. కాని సామ్రాజ్యదొరతనమువారి తావుననున్న లేఖనమువాయును పరికింపగా మీరు వ్రాసినరీతిగ ఒక విషయముగూడ జగ్గ నట్లు కనబడను. ఈ శాస్త్రమువలన సామ్రాజ్యదొరతనము వారు ఈ శాస్త్రమును అయి జరుపునపుడు వివేచనతోను, శాంతముతోను పనిజేయవలయు నని జాగ్రత్త మొదలుపెడి ఉత్తరువు జేసియుంటిరి.

రాష్ట్రీయ దొరతనముల వారి ఉత్తరువులవైని చేయబడిన అట్టి కేసులలో ఒకదాని యందును గూడ హైకోర్టు వారు దొరతనముల వారి తీర్పులను త్రొసివేయ జూరెడి. దీనికి తోడు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారు రాజద్రోహములని తెలచిన అన్ని విషయములను హైకోర్టు వారు నిలపరచిరి. ఈ సంగతి 1910 లగాయుతు జరిగిన కేసుల పట్టికను జూచిన సులభముగా తెలియును.

వాస్తా పత్రికలను గురించి చూచిన 43 పత్రికలు ఒకసారి 44 రెండుసార్లు, 30 మూడుసార్లు లేక కొంచెము ఎక్కువకు మందలింప బడినవి. 35 పత్రికలు మాత్రము వాని మొదటిగామీ నుసాముకు కోల్పోయినవి. ఒకటిమాత్రము రెండవగామీ నుసాముకుగూడ నప్తపడెను. ఇక ముద్రాలయములు జూడవము:— 55 ముద్రాలయములు ఒకసారి, 9 రెండుసార్లు, 5 మామలేక అంతింకంపై ఎక్కువసార్లు మందలింప బడినవి. 13 ముద్రాలయములు వాటి మొట్టి జామీనుసాముకు నప్త పోయినవి. ఒకటిమాత్రము రెండవసారి కూడ జామీను సాముకు కోల్పోయినది.

వీటి నన్నిటిని జూడ మీరు చెప్పకమును శాస్త్రనిర్మాణకాక సంఘాధికారులు సంపాదించుభావముతో మొదలుమండిరనుటలో మీతో నే నేక భవింపజాలను. ఈకాలమందు మీవాదము నిజమైనదో ఇంకను క్రమముగ ముద్రాలయములు దైవిక వాస్తాపత్రికలు నాక పక్ష తదితరపత్రికలు త్వరలని యుండును. కాని వాస్తవముగ జరుగుచున్న విషయము చూచెదము. 1909-10 వ సం॥ లో 2137 ముద్రాలయములు 1915-16 సంవత్సరమున 3784 ముద్రాలయములు నుండెను. వాస్తాపత్రికలు 1909-10 లో 726 నుండి 1915-16 లో 837 నుండెను. తదితరపత్రికలు 1909-10 లో 828 1915-16లో 2927 నుండెను. ఈ అంకెలను జూడ పత్రికా సంపాదకుని జీవము మీరు వ్యక్తించినంత ప్రమాద కరముగ నుండిట్లు గనబడదు.

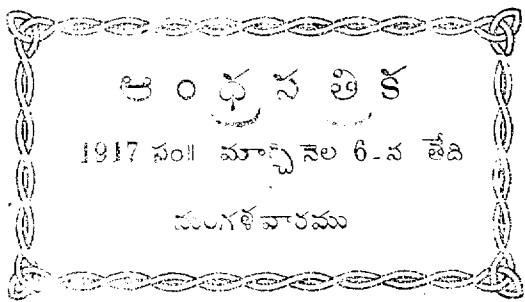
(1)

ఆకస్మిక పురణము:—4 వ తేదీ ఉదయము 9 గంటలకు మామూలుగా స్నానముచేసి, విశాఖ పట్టణపు కళాశాల సీనియర్ ఇండర్ మిడియేటు నివాస్థి శ్రీపాదనిర్వహణం. అనునతడు (అమలాపుర వాస్తవ్యుడు) ఆకస్మికముగా గుంటుచెరరి, నేలపై బడి ప్రాణము విడిచెను. పుత్రు, దినములలో ఇట్టి ఘోరములు నానాటికి హెచ్చు యందుట కన్పించినవియును.

ఈ సెల 1 వ తేదీనీ. విశాఖపట్టణములోని సోనింగపల్లె గ్రామజనులు ప్రేరేప సత్యనాథాయుధాగారి ఇధిపత్రికము క్రింద సమాజేశ్వర గ్రామ సంఘము నేర్పాటు చేయుటకు తీర్మానించిరి. జేంహోలు రామకృష్ణ మున్నగు వారు గ్రామ సంఘముల అవశ్యకతనుగూర్చి యుపన్యసించిరి. రాజోభి వర్గ యందు సంఘము సక్రమముగ నేర్పాటు బడును.

విషయానుక్రమణిక.

జడ్జిగవర్తిక-ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము	2
పత్రికాశాసనము	3
ప్రధానవ్యాసము	
ముద్రణ యంత్రశాసనము	4
ముఖ్యసమాచారములు	5
విరోధా నుం॥ సంగ్రామము	
విదేశరత్నవాదము	6
స్థానికవాదము	7
ఇంగ్లీషురత్నవాదము	8,9,10-11-12
శ్రీ రాజప్రతినిధికి విన్నపము	13

ముద్రణ యంత్ర శాసనము.

శ్రీ రాజప్రతినిధికి విన్నపము.

ముద్రాక్షర శాలాధిపతులు పత్రికా నిర్వాహకులు పత్రికా స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుటకై రెండేళ్లకు పూర్వ మొక సంఘమును స్థాపించిరి. ఆ సంఘమునకు బొంబాయి క్రానికలు పత్రికాసంపాదకుడు జి. బి. హార్ని మను గారధ్యక్షుడు. ఆ సంఘపు ప్రతినిధులు శ్రీ షమ్సుల్లా ప్రభువును విన్నను సందర్శించి 1910 సంవత్సరపు వార్తాపత్రికా శాసనమువలనను పత్రికాప్రచారకులకును, ముద్రాక్షరశాలాధికారులకును గలుగుచున్న కష్టములను విన్నవించిరి. ప్రజాస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుటయును అక్రమాధికారమును ఖండించుటయును సక్రమాధికారమును గాపాడుటయును పత్రికలను ప్రచురించుటకు ఫలము. ఈ కార్యములను వాఙ్మించుటకు వార్తాపత్రికలకు స్వతంత్రత్వము యవసరము. వార్తాపత్రికలకు స్వతంత్రత్వము లేనపుడు పరిపాలనమునకు గల దోషములను దెలిపుటకు గాని ప్రజాస్వత్వములను గాపాడుటకు గాని శక్తిలేదు వారి ప్రచురణమువలనను ప్రజలకు హానికులకు ప్రయోజనము గలుగదు. 1910 వ సంవత్సరపు శాసనమువలనను పత్రికా ప్రచురణము ముద్రాక్షరశాలాధిపత్యము దురాచారాధ్యక్షునిది. నిష్పాదక శాసనముల నుడియును కార్యనిర్వాహక వ్యవహారముల నుండియును ముద్రాక్షరశాలలను వార్తాపత్రికలను గాపాడుట దేశక్షేమమున కవసరము. 1910 వ సంవత్సరపు 1-వ శాసనము వార్తాపత్రికల స్వాతంత్ర్యమును హామీచేసెడి; కార్యనిర్వాహకాధికారుల కపార ప్రాంతికారమును గల్పించినది; వార్తాపత్రికా నిర్వాహకమును ముద్రాక్షర శాలాధిపత్యమును దుర్బలము చేసినది. ధర్మస్వాతంత్ర్య పరిపాలనము బ్రిటీషు పరిపాలనమునకు పరిణామము. "లోకము నందు జనమునందలి సకలంగము లందును స్వాతంత్ర్యస్వాతంత్ర్యము" బ్రిటీషు పరిపాలనాదర్శమని ఇటీవల జాల్మకు గారు తెలిపి యుండిరి. కాని వార్తాపత్రికా శాసనము ఆ యాదర్శము నను ప్రతిహేతులుగ నున్నది. హిందూదేశమున 1833 వ సంవత్సరమునందు సర్ ఛార్లెస్ మెన్ రోగవారి పత్రికాస్వాతంత్ర్యమును ననుగ్రహించెను. ఆ స్వాతంత్ర్యమునకు ఒకటి రెండు

వర్షాయములు భంగము గలిగినను 1910 వ సంవత్సరము వరకును విశేషమైన నిర్బంధము లేక నుండెను. "బ్రిటీషు పరిపాలనము పట్ల ద్వేషమును పురికొల్పిపెడి సర్వస్థులందుండి పాలకులను గాపాడుటకై వార్తాపత్రికలను ముద్రాక్షర శాలలను నియమించుట" ఈ శాసనోద్దేశ మని శాసనమును నిర్మించునపుడు సర్ హార్బర్టు రిస్లిగారు తెలిపియుండిరి. కాని వాడుకయు దీశాసనమువలనను నిర్బంధ మేర్పడినది. శాసనముయొక్క ప్రయోజనము ఈక్రింది నియమములందు దెలుపబడినది.

అ. ప్రేరేపితదాగముల సహాయమును హంతకకృత్యములనుగాని దౌష్ట్య కార్యములను గాని చేయుటకై ప్రేరేపించుట; క. వైదిక వాచికుల క్షత్రిని పాడుచేయుట; ఛ. స్వదేశ సంస్థానములందుగాని బ్రిటీషు రాజ్యమునందుగాని రాజద్రోహమును రాజావమానమును, మతద్వేషమును, జాతిద్వేషమును పురికొల్పుట; ట. శిక్షాస్థానమైన దౌష్ట్యమును పురికొల్పుట; థ. ధర్మరక్షణమును శాంతిసంరక్షణమును శాసనసంక్షేపమును జేయుటయందు భంగమును గలిగించుటకు పురికొల్పుట; ష. రాజగీయోద్యోగులనుగాని వారికి సంబంధించిన వారలను గాని భయపెట్టుట.

శాసనకర్తలు సూచించిన భావములవలనను శాసనోద్దేశము సర్వస్థుల దండనము గాని పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు విఘాతము కాదని విదిత మగుచున్నది. సర్వస్థుల వాదులసంఖ్య ఏదేశము నందైనను స్వల్పముగ నుండునుగాని యధికముగ నుండదు. హిందూదేశమునందు వారసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగ నున్నది. ఆ దురంతకులకై యందరకును ప్రతిబంధకములను గల్పించుట సీతీగాని వివేకముగాని కాజాలదు. కాని ఈ శాసనమున, లన పత్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గలిగినదని యనుభవము తెలియజేసినది. కలకత్తా హైకోర్టునందును చెన్నపురి హైకోర్టునందును న్యాయాధిపతులు శాసన ప్రయోగము విపరీతాగ్రమునకు భాజనంబుగ నున్నదని తెలిపిరి. మహమ్మదాలీ ప్రచురించిన కరపత్రము రాజద్రోహపూరితముగాకపోయినను న్యాయుండియాయందలి న్యాయము లన్నియును రాజద్వేష భూయిష్టములు గాక పోయినను శాసనము ననుసరించి శిక్షకు లోనైనవి. సర్ లారెన్సు జన్మిస్సుగారు ఇదమిత్థ మని విధిరణలేకను అధికారుల చిత్తానుసారముగ సకలమును దీనియందు జేరుటకు వీలు గలదని తెలిపి యుండెను. న్యాయుండియూ నుభియోగము సయితమీ భావమును దృఢపరచినది. ఏ గూఢచారియో పత్రికయందు రంధ్రాన్వేషణమును జేయును. పాలకులు కార్యనిర్వాహకాధికారికి చర్యనుజరుపుట కవకాశమునొసంగుదును. దండనాధికారి ధరావత్తును గోరును. మొదటను రూ 2000, రెండవసారి రూ 5000, మూడవసారి ముద్రాక్షరశాల కైంకర్య మగును. ఈ శాసనమువలన పత్రికా నిర్వహణమునందు ధర్మనిర్వహణమునకును స్వార్థ పరత్వమునకును సంరంధ మేర్పడినది. పత్రికా నిర్వాహకులకు కలము సాగదు. భావములు స్ఫురింపవు. వంక్రి వంక్రి మాటమాటకు భావమును దెలుపుటకై మాటలను తవవుకొనుట యవసర మైనది. ముఖ్యముగ నీ నిర్బంధము దేశ భాషా పత్రికలకు గలిగినది. పత్రికాభిప్రాయములను నిరాటంకముగ దెలిపిన నష్టభయము. తెలుపక పోయిన ధర్మహాని. ముద్రాక్షరశాలాస్థలము మార్చినను స్వామ్యత్వము మారినను నూతన ప్రమాణముచేయుట యవసరము. దండనాధికారి తలచిన ధరావత్తును గోరవచ్చును. కట్టిన ధరావత్తును కారణములను నిరూపించకనే పాలకులకు సంక్రమింప చేయవచ్చును. ధరావత్తు సంక్రమణ మైనపుడు హైకోర్టునకు అప్పిలుచేసికొనవచ్చును.

కాని వ్యయప్రయాసలతో గూడిన ఈ వ్యవహారక్రమము సామాన్యులకు దుర్లభము. శ్రీమంతులకు సాధ్యమైనను సంక్రమణముయొక్క న్యాయాన్యాయములను శంకించుట కవకాశము లేదని సర్ లారెన్సు జన్మిస్సుగారు వాటి తీర్మానమునందు వ్రాసియుండెను. ఇట్టి దుష్ఫరమైన శాసనమును రద్దుచేయు డని హార్ని మను నాదనమోహన మాల వ్య చింతామణి సట్టదానంద సింహ గోపాల అయ్యంగారు జమ్నాదాసు ద్వారకాదాసు మోదిగారులు రాజప్రతినిధికి విన్నవించిరి.

శ్రీ షమ్సుల్లా ప్రభువర్ధన్ ప్రత్యుత్తరము ఆ శాసనమును గలిగించుచున్నది. రాజప్రతినిధి వార్తాపత్రికాశాసన ప్రయోగమును సమర్థింప దలచినచో విన్నపము నంగీకరింపక పోవుటయే సమజసముగ నుండియుండును. రాజప్రతినిధి వార్తాపత్రికావృత్తిని స్థాపించుచు ప్రతినిధుల భావములతో నేకీభవింపనపుడు అఖిలమూరోపణమును జేయజనదని కోరెను. పత్రికా స్వాతంత్ర్య నిరోధకము తన స్వభావమునకు విరుద్ధమని షమ్సుల్లా ప్రభువు తెలుపుచు మోక్ష ప్రభువు వంటి ఉదారాశయు డీశాసనమున కంగీకరించుటయే దాని యవసరమునకు నిదర్శనమని తెలిపెను. సర్ హార్బర్టు రిస్లి ప్రసంగమునందు శాసనోపసంహరప్రస్తావము లేదని రాజప్రతినిధి తెలిపెను. రాజద్రోహము గల విషయ ప్రచురణము తగినదని షమ్సుల్లా ప్రభు నంగీకరించెను. శిక్షాస్వత్వమును ప్రయోజనకారులు గాలేదని యును క్రొత్త శాసన మవసరమైనదనియును తెలిపెను. శిక్షాస్వత్వమునందలి 124 A శక్తును గురించి సర్ జేమ్సుఫిట్టు జేమ్సుస్మిత్తు "రాజద్రోహమును పెంపొందింప దలచనివారు రాజద్రోహమును పెంపొందించుటకై వ్రాయబడిన వని సత్పురుషులు విశ్వసించుటకు వీలుగల విషయములను వ్రాయనేరరు" అనుభావముతో షమ్సుల్లా ప్రభు వేకీభవించునటులు తెలిపెను. ఒకవిషయమే భిన్న వ్యక్తులకు భిన్న విధముల దోచుటకు వీలుగలను. హిందూదేశ రాజ్యసమస్యలపట్ల పాలకులకును పాలితులకును భేదాభిప్రాయము గలదు. పాలక వర్గమునందును నందరకును నేకాభిప్రాయము గలుగుట దుర్లభము. న్యాయుండియూ యభియోగమునందు రాజద్రోహవాద్యస విషయములందు న్యాయమూర్తులకు భేదాభిప్రాయము గలిగినది. భేదాభిప్రాయము గల విషయములందు రాజప్రతినిధి ప్రమాణమును నిర్ణయింప దలపెట్టుట యుచిత మని తోచును. అధికారవర్గ ప్రమాణమునకును ప్రజావర్గ ప్రమాణమునకును విశేషమైన భేదము గలదు. రాజప్రతినిధి ఈ విషయమున ప్రజావర్గ ప్రమాణమును గమనించుట యుచితము.

వార్తాపత్రికలకును ముద్రా యంత్రశాలలకును ప్రతిబంధకము లేదనుటకు రాజప్రతినిధి లెక్కలను చూపెను. ఒకసారి హెచ్చరింపబడినవి 43, రెండుసారులు హెచ్చరింపబడినవి 44, ముమ్మారుగాని అధికముగ గాని హెచ్చరింపబడినవి 30 పత్రికలు గలవు. మొదటి ధరావత్తును గోల్పోయినవి 3, రెండవ ధరావత్తును గోల్పోయినవి 1 పత్రికలు గలవు. ఒకసారి హెచ్చరింపబడినవి 55, రెండుసారులు హెచ్చరింపబడినవి 9, ముమ్మారుగాని అధికముగగాని హెచ్చరింపబడినవి 5, మొదటిధరావత్తును నష్టపడినవి 13, రెండవ ధరావత్తును నష్టపడినవి 1 ముద్రాయంత్రాలయములుగలవు. ఏయే నేరముల కీందడనలు విధింపబడినవో స్పష్టముగ దెలిపిన పత్రికల స్వాతంత్ర్యమునకు నష్టము గలిగినది లేనిది సామాన్యులకు సయి

తము సులభముగ దెలిసియుండును. ఈ యేడేండ్ల యందును ముద్రాయంత్రముల సంఖ్య 2746 నుండి 3784 నకును, వార్తాపత్రికల సంఖ్య 726 నుండి 857 నకును, మాసపత్రికల సంఖ్య 828 నుండి 2927 నకును పెరిగినది గాన నిర్బంధము లేదని రాజప్రతినిధి చేసిన సిద్ధాంతము సామాన్యములైనను ఒప్పించ నేరదు. ఈ నిర్బంధము లేకున్న ఇన్ని కోట్ల ప్రజలు గల దేశమునం దెన్ని రెట్లు వృద్ధిని బొందునో రాజప్రతినిధి గమనింప వలసియుండును. చేయదగిన పనిని సంపూర్ణముగ జేయకుండుటయును దోషముగ పరిగణింపదగి యున్నది.

రాజప్రతినిధి సర్ లారెన్సు జన్మిన్సుగారి తీర్మానమును విమర్శించుచు రాజద్రోహవిషయములను నిర్ణయించుటకు కార్యనిర్వాహకాధికారులకు గల సౌకర్యములు న్యాయవిమర్శనాధికారులకు లేవని నిర్ణయించెను. ఈ నిర్ణయము సత్యమని యంగీకరించినను సకలదేశములందు న్యాయమును నిర్ణయించుటకు నాయ్యాంగశాఖ నిర్ణీతమైనది. హిందూదేశమునందు మాత్రము విమర్శాచార మేల యేర్పడవలయునో తెలియకున్నది. కొన్ని పత్రికలయందు దుడ్రెకపూరితములైన న్యాయములు ప్రచురింపబడుట జేసి అన్ని పత్రికలకును నిర్బంధములను గల్పించుట యుక్తమని తోచదు. రాజప్రతినిధి వార్తాపత్రికలనుండి ఎత్తిచూపిన ప్రమాణములు ప్రస్తుతాంశమున కప్రస్తుతములు. రాజప్రతినిధి వలె నితరవ్యాసముల నెత్తి చూపదలచిన ప్రభుధక్తిపూరితములైన న్యాయములను లక్షలకొలది ఎత్తిచూపవచ్చును. ఈ రెంటియందు దేభావములు హెచ్చుగ నున్నవై. ఆపక్షమునకు రాజప్రతినిధి యవలంబన మొసంగుట ధర్మముగాని కేవలము అధికారవర్గపక్షమును సమర్థించుటయే ధర్మము గాదు. ఈ యభియోగములకు సంబంధించిన వ్యవహారములను షమ్ముఫర్డు ప్రభువు స్వయముగ బరిశీలించుట సంస్తవనీయము. కాని వారి పరిశీలన మితరులు సిద్ధముచేసెడి విషయములపై నాధారపడి యుండుటవలనను వారి పరిశీలన మంతవరకు దోషరహితమొ గుణసహితమొ నిర్ణయించుట నుస్థము. రహస్య నిర్ణయములందు బహిరంగ నిర్ణయములందువలె న్యాయము గలుగదని అనుభవమువలన విదిత మగుచున్నది. ఈ రహస్యనిర్ణయములై కదా అన్ని దేశములందును నవర్థములకు గారణంబు లగుచున్నవి.

వార్తాపత్రికల సంఘపు ప్రతినిధులు చేసిన విన్నపమును శ్రీ రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరముతో బోల్పినపుడు విమర్శకులకు విషాదము విచారము గలుగుట సహజము. శ్రీ జార్జిచక్రవర్తికి ప్రజలు వారి కష్టములను విన్నవించినపు డిట్టి వివరీతపు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చియుండునని తోచదు. రాజప్రతినిధి వారి యుత్తమ పదమును గురువులు శిష్యులకు వలెను నుపన్యాసమును జేయుటకై వినియోగించుట విచారకరము. శాసనమునందు గల కష్టసుఖముల ననుదినము ననుభవించెడి పత్రికా నిర్వాహకులు వారి కష్టములను నివేదించినపుడు వారికి సాంత్యప భావమును జూపుట రాజ్యాసీతిగాని శుష్కపన్యాసమును జేయుట రాజ్యాసీతి గాజాలదు. ఈ వివాదము మీ వలన గలిగినది గాన దీనియందు పరుషార్థులుండిన మన్నింపుడని రాజప్రతినిధి ప్రతినిధులను గోరుట యుక్తముగా నున్నది. 'అవ్యాజస్వభావముతో నేనిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము నాకు విచారమును గలిగించుచున్నది' అని రాజప్రతినిధి తెలిపిన భావము లితరుల కెంత పరితాపమును గలిగించునో రాజప్రతినిధి యూహించుట సమంజసము.

సర్వరిపాలనమునకు సద్విమర్శన మవసరమని రాజప్రతినిధి యంగీకరించెను. సద్విమర్శన మేదో దుర్విమర్శన మేదో పాలకపాలితల దృక్పథమునందు భేదావస్థ యున్నపుడు శ్రీ షమ్ముఫర్డు ప్రభువును ఇదమిత్యమని నిర్ణయింపనేరడు. ఏ విషయమునందు బహుజనులకు భేదాభిప్రాయములు గలవై ఆ విషయనిర్ధారణమును జేయుట షమ్ముఫర్డు ప్రభువునకును దుష్కరము. షమ్ముఫర్డు ప్రభువర్యుని మతమునకునలె సర్ లారెన్సుజన్మిన్సు అబ్దుల్ రహీముగార్ల మతమునకును విలువగలదు. అధికారవర్గమున కొకమతముమీదను గురి కుదురుట యును అసాధికారవర్గమున కొక మతముమీదను గురి కుదురుటయును నునదేశ పరిస్థితులకు తగి యున్నది. రాజప్రతినిధి ఈ భావమునైనను గ్రహింపకుండుట విచారకరము. రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరమును జదివిన వారలకు సంపూర్ణమైన యాశాభంగమును విచారమును గలుగుట సహజము.

(౧)

పుదుకోట మహారాజు.

పుదుకోట సంస్థానాధీశుడు కాలమునంతయును దేశ సంచారమున జేయుచు వినియోగించుటనుగురించి పత్రికల యందు లేఖలు ప్రచురింపబడుచున్నవి. ఆయన ఒక ఆస్ట్రేలియను కన్యను వెండియాడి దేశాటనమున జేయుచు ద్రవ్యమును వ్యయముచేయుచు కాలమును గడపుచున్నాడు. పాలనమంతయును చెన్నపురి రాష్ట్ర పాలకులు నియోగించిన అధికారియను దర్బారును నడుపుచున్నాడు. రాజ్యాదాయము 18 లక్షలు. అందు రాజ్యకుటుంబ పోషణమునకై రెండులక్షల రూప్యములకు వైగా వ్యయమగుచున్నది. ఈద్రవ్యము సంతయును రాజుగారు విదేశములందు సంచారమును జేయుటకై వినియోగించుచున్నాడు. ఈ రాజుగారి హిందూదేశమునందు హిందవ యవతులందు తాను వివాహ మడుటకు దగిన సతి లేదని చెప్పియున్నాడు. దేశమునందు కాటక మేర్పడిన దనియును ప్రజలన్నములేకను మాడుచున్నారనియును పత్రికలయందు లేఖలు ప్రచురింపబడుచున్నవి. కాని రాజుగారికి చివ్వు కుట్టినంత బాధయైనను కనుపించుటయు తోచదు. సుగుణముల కాకరమని రాజుగారు పరిగణించిన రాణియైనను రాజుగారికి హితోపదేశము చేయకుండుట విచారకరము. చెన్నపురి రాష్ట్రపాలకులుగాని పుదుకోట ప్రజలు గాని రాజుగారిని స్వచ్ఛ నిర్వహణనిరతులనుగ జేయుటకై పాటుపడి వారికి దేశమునందును ప్రజలయందును నమరాగము నుదయింపజేయుచు రని నమ్ముచున్నాము.

జలాంతర్గామినులవలన నష్టము.

జగ్గుల నౌకా నిరోధక తంత్రమువలన 1916 సంవత్సరాంతమువరకును మిత్రమండలి యొక్క 40,21,500 టన్నుల నౌకలను తటస్థ రాజ్యముల నౌకలు 5,37,000 టన్నులను ముంచబడినటులు తెలియుచున్నది. అందు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు జెందినవి 30,69,000 టన్నులకే గలవు. జలాంతర్గామి నులు బ్రిటిషునౌకలకు 1916 వరకు 100 కి 15 వంతున నష్టమును గలిగించినది. కాని బ్రిటిషు ద్వీపములందు క్రొత్త యోధుల కట్టబడుట వలనను ఈ నష్టములో కొంత పూడినది. జనవరి క్రితవర మాసములందు జలాంతర్గామినుల వ్యాపకము హెచ్చినందున నష్టమును హెచ్చినది. ఈ నష్టము నాపుటకు జలాంతర్గామినుల సంహార మవసరము. ఆంగ్ల నౌకలు జలాంతర్గామినుల కెంతటి నష్టమును గలిగించినదియును సరిగా నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. కాని బ్రిటిషు వారి తంత్రము కొంత సఫలమైనదని నమ్ముటకు మాచనలు గలవు. కాని జగ్గులు వారి శక్తిసామర్థ్యములను జలాంతర్గామినుల నిర్మాణమునకై వినియోగించుట వలనను వారి యుపద్రవము హెచ్చుటకు వీలుగలదు. జగ్గులు 400 జలాంతర్గామినుల గట్టి వానిని నడుపుటకు తగిన నావికులను సిద్ధముచేయ గలిగినది నమ్ముటకు వీలులేదు. ప్రస్తుతము గల స్థితినిబట్టి జగ్గుల నౌకా తంత్రము చల్లబడినదని యూహింపవలసియున్నది.

(౨)

బొంబాయి జాతీయసంఘమును హోమయూలీగును భారతదేశ రక్షకవైస్యములో ప్రజలను చేర్చుకొనుటకు కార్యలయముల నెలకొల్పిరి. ఇంతవరకు 800 మంది చేరియున్నారు.

ముఖ్యసమాచారములు.

లక్నో పురమున జరిగిన హిందూదేశ సాంక్రామిక సభలో, సభా కార్యాలయమును ఆసురావతి నుండి బొంబాయికి మార్చునట్లు తీర్మానింపబడి నందున నట్లు మార్చబడినది.

జానగాడసంస్థానములోని కన్యసాయకులకు 35000 రూప్యముల విలువగల క్రొత్తమాదిరి కన్యసాయసాధకములనుచితముగా నిచ్చెదమని సంస్థానపాలకులు ప్రకటించిరి.

బొంబాయి గవర్నరుగారు పత్మీ సమేతులై పోర్చుగీసు గవర్నరు జనరలు దంపతులతోగూడ కలసి డెలిజ్ వివిలో పూర్వము పోర్చుగీసువారి స్థానమును చూడ బోయిరి.

ఈనెలలో జరుగనున్న మాండలే రాజద్రోహపు కేసును, న్యా. రాజ్ కేసుగాను, న్యా. మాంకే కేసుగాను అప్పర్ బర్న్ జ్యుడిమలో కమిషనరు బి. హెచ్. హింగ్లారు ఈనెల మధ్యలో విచారించురు.

మాండలే మ్యూనిసిపలు కమిషనరును, లక్నో మాసముల క్రిందటనే బర్మా శాసన సభ్యులుగ నియమింప బడిన వారు నగు గౌ. యు. బాటోకుగారు షెనిఫో నగరమున స్వగృహులైరి.

154వ నెంబరు సకలలబండిని నడుపుచున్న బ్ల్యా అను డ్రైవురు నవంబరు 24 వ తేదీన గుర్తులను చూచుచేయక డ్రైవ్ లో శాసనములు అతిక్రమించి నందున గవర్నరువద్ద ప్రమాదము తటస్థించెను. అతనివైని కేసుచేయబడినది. చట్టముల నతిక్రమించి నందుకు 3 నెలలును, బండిని నిలువనందుకు 3 నెలలును, అనెనకి కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

జె. హెచ్. డ్రెస్ అను జిల్లా ట్రాక్ మాటరింటుం డెంటును వారి వంటవాడును క్రింది యుద్ధోగ్యులవద్ద లంచములు పుచ్చుకొన్నందుకు అలహాబాదు కోర్టులో కేసు తేలుడెను. బాంకిలో నుండి సోమ్యును తీసికొనకనే ఆంధ్రదెబ్బ ఎట్లు ఖర్చు చేయగలిగినది డ్రెస్ చెప్పలేక పోయెను. తుదకు వంటవాని మూలముగా నతడు లంచములు పుచ్చుకొన్నట్లుదృఢపడెను. న్యాయమూర్తులు వీరిరువురికిని చెరి 6 నెలలు కఠిన శిక్షను విధించిరి.

కలకత్తాలో బంగాళా హోమయూలీగువారి ఏర్పాటు వలన బాబుమోతీలాల్ ఘోషాగారు యధ్యక్షుల క్రింద నెంకసభ జరిగెను. తిలక్, పాలు మహాశయులు పంజాబు, ఢిల్లీ, రాష్ట్రములకు రాసూడదని చేయబడిన యుద్ధపుల నాకేపించు తీర్మానమును తీర్చేద్రలా లెక్కకే గా రుపసాదించిరి. భారతదేశ రక్షకవైస్యములో చేరుటకు యువజనులను ప్రోత్సహము చేయుటకై విజయద్రోహుగారును మోతీలాల్ ఘోషాగారును ముగ్ధులైరి.

ఆదివార ముదయమున పోర్చుగీసు గవర్నరు జనరలు గారికిని ప్రభ్యుగారికిని స్వాగత మొనర్చుటకు బొంబాయి లోని గోవాక్ పోర్చుగీసువారిందు సమాదేశమైరి. చాలమంది పురుషులును స్త్రీలును వచ్చిరి. గవర్నరు జనరలుగారు కేసన్ జనరలుగారితోను పరివాహితోను పిచ్చేరి. దాక్షరు పింట్ గారు పోర్చుగీసు భాషలో స్వాగతము పోవరిరి. గవర్నరు జనరలుగారు తమకు స్వాగత మొనరినందులకై వందనముల నర్పించిరి. తర్వాత వీరు కొలలాగాని ఆగ్నేకుక్ మెమోరియల్ చర్చిలో ప్రార్థన చేసి అటనుండి ఆర్మెండాడ్ డాక్యువర్డుకు పోయి సెనెహామియూనండి వచ్చిర గాయములు తగిలినవారిని చూచిరి.

బంగాళాశాసనసభ గవర్నరుగారి యధ్యక్షుల క్రింద ఈనెల 6 వ తేదీన జరిగెను. 1917-18 సంవత్సరాంతమున ఆర్థికపత్రమును మా. బీట్లెక్ బెల్ గారు నుపసాదించిరి. ఆయిద్ధ ఆర్థికపత్ర మనియు క్లుప్తముగా వ్రాయబడిన దనియు చెప్పిరి. గతవత్సరమున ఆదాయముకంటె వ్యయము హెచ్చుగాకుండచేసిరి. ఈసంవత్సరము దొరతనమువాని ఆదాయము కంటె వ్యయము 9 లక్షలు తక్కువచేసిరి. ఈ తొమ్మిదిలక్షలు సాధ్యాయల జీరిములను వృద్ధిచేయుటకు వారికి బోధనాపద్ధతి నేర్పుటకును ఉపయోగింపబడుచున్నది. 1917-18 సంవత్సరము మొట్టమొదట నిలువనైకము 3,29,99000 రూప్యములు దొరతనమువారి రక్షిదుల ప్రకార మాదాయము 6,67,99000 వ్యయము 6,73,20,3000 సంవత్సరాంతముననిలువ 3,20,18000 తదనంతరము వివిధశాఖాసభ్యులు తమ శాఖా ఆర్థికపత్రముల నుపసాదించిరి.

విరోధామహాసంగ్రహము

ఇంగ్లండు

బ్రిటిషు యుద్ధనౌక

లండను, మార్చి 4:—ఈనెల 1 వ తేదీన ఉత్తరసముద్రమున మండుగడికి తగిలి ఒక బ్రిటిషు యుద్ధనౌక మునిగింది. నౌకలోని వారందరూ హతయ్యిరి.

ఇండియా సేనాని యుద్ధోగములు.

లండను, మార్చి 4:—మేజరు కేమ్మెన్స్ గారి సేన కంటే శత్రు సేన 10 రెట్లధికముగ మండెను. అతడెక్కిన గుర్రము గుండు బెట్టకు నేలగులెను. అతనికి గాయము తగిలెను కాని అతడు చలించలేదు. కదలలేదు. సైనికులను ప్రోత్సహించి శత్రువులను పారద్రోలెను. ఈ అసహాయశౌర్యమున కావనికీ డి. ఎస్. ఓ. బిరుదు మియ్యబడినది.

రింగ్లూగు జయసింగుగారు చాలప్రతాపమును చూపిరి. ఒకచో శత్రువులు ఎడతెరిపిలేకుండ గుండ్లను వనలుచుండుట చే ముగ్ధిగిరిని కాల్చి వీలులేకుండెను. అప్పుడు జయసింగు ఆచటికిగిరి 6 గోబులు దానిని కాల్చి ముఖ్యవ్యూహమును తీరమున కందించెను. అతనికి ఎం. సి. బిరుదు మియ్యబడినది.

బర్మిలో బ్రిటిషు ఇండియా థై దిలు

లండను, మార్చి:—బర్మిలో ఎంతమంది థై దిలు కలకో కనుగొనుటకు ఆమెరికావారిద్వారా ప్రయత్నించుచున్నారు. మార్పుటకు గూడ నాలోచించుచున్నామని ప్లాం మెంటుప్రజలసభలో హోపుగారు నడిపిరి.

మొసపోటే మియా యుద్ధము.

లండను, మార్చి 4:—పలాయన మగుచున్న శత్రు సేనను ఫిబ్రవరి 26 వ తేదీన ముఘనువద్ద తొలగెత్తాల - మాంటిసు మాతు నౌకలు తొరగిల్లి ఫిరంగులను కాల్చి చాలమందిని హతము చేసెను-4 తురుష్కనౌకలను మందుగుండుగల చాలదినన్న నౌకలను ధ్వంసము చేసెను. అని నౌకాదళాధి కారులు ప్రకటించిరి.

ఫ్రాన్సు

జర్మనుల పలాయనము.

లండను, మార్చి 4:—జర్మనులు పారిపోవుచున్న సమాచారము జర్మను ప్రజలకు తెలియదని కెప్టెను అభిప్రాయములు ఒకదాని కొకటి సందర్భముగా లేవు. ఈమధ్య తైమ్సు విలేఖరుని కలన వచ్చిన డెన్విను సమాచారములను అరసిచూడ జర్మనులు పడమటి రంగమునందు స్వవైద్య కక్షణమునకు మాత్రమే కావున అగ్రా నందుచుండు ఉత్తరరంగమునందు రుష్యా వాగ్దాని దాడి వెడతెదరనియు నూచించుచున్నది. సమాచారము లన్నియునూచ నిది మిత్రమండలివారు ఫ్రెంచి మందుగుండు సామగ్రిని రుష్యాదేశమునకు కొంటోవుటకుగాను తేసినయుక్తి అనియు, అటుల వారుచేసినమొదల పడమటిరంగముందు ఆంగ్ల పగాను సేనలను కొంచెము చులకనగా ముట్టడించ వీలు పడునని టెల్లిగ్రాఫుచన చేసిననియు మరియొకవిలేఖరుడు వ్రాయుచున్నాడు. జర్మనులు వెద్ద ఫిరంగులను చాలవరకు నాశముచేసి రనియు వారి పలాయనము తేనలను సహాయము లేకపోవుట కలననే కలిగిదనియు అది ఎంతమాత్రము యుక్తి సంబంధమై నది గాదనియు ఫ్రెంచి విలేఖరులు వ్రాయుచున్నారు. ఇప్పుడు జర్మనులు షేరబోవు ఫలముగూడ తేమరుయినది గాదని తెలియుచున్నది. నిజముగా జర్మనులు ఇంకొక స్థలమునకు బోవ నిశ్చయించినచో అగ్రాస్ - కేంబ్రే స్థానమును చేరుటకు వీరికి మూడువారములు పట్టును. జర్మనులు ఎంతవైపుణ్యముగా మిత్రమండలివారి ఉద్వేగమును పాడుతేను సదుక్తినిన బ్రిటిషు ఇంజనీర్ల బుద్ధి చాతుర్యముచే నిర్మించబడిన క్రొత్త గస్తాలును, రయిలుదార్లును జర్మనులు పాడు తేసినవానిలోను భర్తి చేయుచున్నవి. ఇప్పుడు బ్రిటిషువారు బాహము సహద్యులలో ప్రవేశించిరి. బ్రిటిషువారు లూపర్డు ఆడవికి దగ్గరగా త్రోసికొని వచ్చుచున్నారు. ఈ ప్రదేశమును జర్మనులు బలమైన రంగస్థలముగా నేర్పరుచుకొనిరి.

మార్గములు.

లండను, మార్చి 2:—పలాయనము చురుకుగా జరుగుచు మార్గములు చక్కగా నుండవలెను. ఇటీవల జర్మనులు రైలుసాధనములను మున్నగు వానిని హెచ్చుగా నుపయోగించి ని విలేఖరుడు వ్రాసెను.

బ్రిటిషువారి పురోగమనము

లండను, మార్చి 5:—1200 గజముల రంగమున బోకి వెన్నెముకు తూర్పున మేము తలపడి శత్రుస్థానమును వశపరుచుకొంటిమి. 178 గురిని పట్టుకొంటిమి. చాల సారులు శత్రువులు తలపడి నష్టపడిపోయిరి. గొమెకోరుకు తూర్పున శత్రువులు స్థానములను వదిలి పోవుచున్నారు. ఆచట రెండు మైళ్ళ రంగమున 1200 గజములు ముందుకు పోతిమి. నిన్నను మొత్తము 190 మంది పట్టుకొనబడిరి. బోకి వెన్నెము గ్రామము వెనోనుకు 4 మైళ్ళదూరమున వెనోను లంఘము దొడ్డున నున్నది. అని మాన్సులు హేగుగారు తెలిపిరి. అట్లైతే కోరు వద్ద బ్రిటిషువారి కందకములపై శత్రువులు దాడి సలిపి రని మాన్సులు హేగుగారు తెలిపిరి. దీని వలన బ్రిటిషు సేనాముఖము చాల్సే గురు 2 మైళ్ళ దూరమువరకును వ్యాపించి యున్నటుల స్పష్ట మగుచున్నది.

పరాసువారి దాడి

లండను, మార్చి 4:—నోవర్సుకు దిగునను ఓయిజీ ఎయిసులకు మధ్య సేనలు శత్రువుల రెండవ వరుస కందకములలో ప్రవేశించి చాల నష్టమును కలిగించెను. వోయివరునందు ఎటేయిను రైలుకు ఉత్తర దక్షిణములలో ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. ఫ్రీ స్కూ టి లో లి మా న కాల వై న ను బోనను- లెను- హంట్సు నం ద లి ఫి రం గి మం దు యంత్రకాల వై నను సోనుబ్రక్క జిల్లాలో పూయిలు ప్లంగు కొలుముల మీదను డెల్మి రైలుస్టేషనుమీదను పరాసువారి విమానములు బొంబులను వేసెనని పరాసువారు ప్రకటించిరి. మ్యాజుకు తూర్పున ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడెను. కరియర్సు అడవియందు జర్మనులు ఫిరంగులను గాల్చి తలపడిరి. వారు మొదటివరుసను చేర రాగా మేము పూర్తిగా తరిమివేసితిమి. మెలనుకోరు సమాపమున మేము శత్రువుల స్థానముల వైని ఫిరంగులను కాల్చితి మని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 5:—మ్యాజుకు కుడితట్టున కరియర్సుఅడవిలో ఫిరంగులను హెచ్చుగా కాల్చి శత్రువులు చాలాదెట్టి డెల్మిలోలికు నడుమ రి కిలోమీటరుల దూరమున చాలసారులు తలపడియోడిరిని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

రుష్యా

రష్యాలో మిత్రమండలి సమావేశము.

పెట్రోగ్రాడు- మార్చి 6:— అన్ని దేశములలోను గల సరుకులు అన్ని సేనలకును సమముగ నందునట్లు ఏర్పాటు చేయుటకు నిశ్చయింపబడినది. మిత్రమండలిగాఢ సంకల్పము దీనివలన విడితమైనది.

రష్యాలో మిత్రమండలి సమావేశము

లండన్ మార్చి 4:—రష్యాలో మిత్రమండలివారి సమావేశ సమాచారము చాల తృప్తికరముగా నున్నది.

ఇటలీ

శత్రువులను తరుముట

లండను, మార్చి 4:—శత్రువులు గొరిజియాకుతూర్పున తలపడ నెంచగా తరిమితిమని ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీవారి క్రొత్తబుణుమున కింతవరకు 25 లక్షలు చేరినవి.

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, మార్చి 5:— 2700 అడుగున ఎత్తున మేము తలపడి యొక స్థానమును వశపరుచు కొంటిమి.

జర్మనీ

జర్మనుల పలాయనము.

ప్రతీక సమాధానము ఆమెప్పుడం. మార్చి 5:— జర్మనుల పలాయనమును మరుగుపరుచుట కవకాశము లేనందున వారి ప్రతీకలు సమాధానములను విరివిగ వ్రాయగదగినవి.

వాను హిందెను బర్గుగారి ఏర్పాటుప్రకారమే ఇది జరిగినది. ఆయనఏర్పాటు లేన్నడును విఫలము కాలేను. మరే మియును తొందర లేదని ప్రాంతు ఫర్వ జయిటంగుపత్రిక వ్రాసికది.

వేసవిలో ఏకముఖమున శత్రువులపై పడుటకు హిందెను బర్గుగారు సర్వవైద్యమును సమకూర్చుచున్నారు. త్వరలో కందకములపోరు కడముట్టును. అప్పుడు జర్మనులకు బ్రిటిషు వా రెందునను ఈడుగా రనుట విదిత మగును అని వాసియచీ జయిటంగుపత్రిక వ్రాసికది.

ఇది ఆదర్శక క్రియ యని కొయిలస్పీ జయిటంగు పత్రిక వ్రాసికది.

లేనిపోని ఆలిశయోక్తులను ప్రకటించువారు కనశక్తుకు పాత్రులగుదు రని కొలోను మిలటరీ గవర్నరు ప్రకటించెను.

ఘోరయుద్ధము.

లండన్, మార్చి 4:—రీగాకుపడమటివక్కను దక్షిణ ప్రాంతమునను,ఆప్పర్ నేర్పుతుకును నీర్వుకుమధ్యనుఘోరముగా పోరు జరుగుచున్నది.

అమెరికా

వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారు.

వాషింగ్టను, మార్చి 6:— నిన్న సాయంకాలమున నిటుల ప్రకటించబడినది. కాంగ్రెసువారి ఆమరతి లేక నేను ఆంధ్రర్యానముల బాధను తొలగించుటకు దేనినిగూడ చేయజాలకున్నాను. ఇందులకు ప్రత్యేకసమావేశ మవసరముగాని ప్రస్తుతమున్న సె నెటుపరిపాలన మున్నంత కాలము నది నిర్ధక్రము. ఏలననిన స్వల్పసంఖ్యాకులు గుర్తగాని బహుళ సంఖ్యాకులను చేతగానివారినిగా చేసి యున్నారు. దేశమునకు హానికలుగకుండ పనిచేయుట కవకాశము కలిగిండుటకును నిబంధనలను సవరించుటకును నేను నేను సె నెటు ప్రత్యేక సమావేశము నేర్పాటు చేయుచున్నానని వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారు తెలిపిరి

యుద్ధము తప్పదు

వాషింగ్టను, మార్చి 4:—మెక్సికోలో కుట్ర నొప్పకొనుచు హెరుజిమ్యురుమను వ్రాసిన లేఖను సె నెటు సభలో పేర్కొనుగారు చదివిరి. పిమ్మట సాయుధ తాటప్రభుత్వానమును గూర్చి బ్రాండిజిసుగారు నడిపిరి. జర్మను మనుజాశకుడు ఆమెరికా వారిని హత మొకరించుచుండ ఆమెరికావారు వేషింప గలుగుదురా? ఆమెరికా వానిజ్య నౌకలు ఫిరంగులను గాల్చి రణరంగమున కేగినపుడు యుద్ధము తప్పదు. ఫిబ్రవరి 1వ తేదీన జర్మనులు నిరంకుశ విధానమును ప్రకటించిన దాదిగ నే యుద్ధము కలిగియున్నదని అతడు నడివెను.

విదేశ సంఘాధ్యక్షుడగు స్టోనుగారు మిసోరిరాష్ట్ర ప్రతినిధి ఆరాష్ట్రమున జర్మనులసంఖ్య అధికము. ఆయుధ సామగ్రిలనౌకలమీద ఫిరంగుల నుంచుటకును ఇతరవిధానములవలించుటకును వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారి కధికారము లేకుండ చేయుట కితడు వ్యతిరేక భావముతో సవరణ నుపపాదించి కాలసేపు మాట్లాడెను. అంతర్గాములను తరుముటకు వానిజ్యనౌకలకు పడవల నమర్చుటకు నౌకాదళవిషయ విగారదులు నూచించిరట అని అతడు నడివెను. నౌకాదళవిషయములను వెలిబుచ్చెనని అతని నందరు నిరసించిరి.

ఈ శాసనమునకు 12రు వ్యతిరేకులు. వారు చాలసేపు లని నిరసించబడిరి.

కొద్దిమంది సె నెటురులు దీనికి వ్యతిరేకులుగా నున్నారు. మార్చి నెల 4వ తేదీలోగా దీని నామోదించుకుండ సె నెటు సభవా గానాడు సభను చాలించినచో ఆమెరికా వాని జ్య నౌకలమీద ఫిరంగుల నమర్చుట మున్నగు కార్యములను చేయుటకు వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారు నిశ్చయించిరి. అట్టి అధికార మాయనకు గలదు. ప్రతినిధిసభ వారంగీకరించిరి. సె నెటు సభలో పలువురి అభిప్రాయ మనుకూల మగుటచే కాంగ్రెసుసభ వ్రెసిడెంటుగారికి బాసటయైయున్నది.

ఈ శాసనము సె నెటువారి కంగీకారమే అని 100 టికి 90 మంది సంతకములు చేసి ప్రకటించిరి. ప్రతికూలురు ప్రసంగించుటకు అవకాశము లధికముగ గలవు.

నౌకా వినియోగ శాసనముమీదను అందులకు గు వ్యయములకు 15 కోట్ల డోలరుల నిచ్చు మరియొక శాసనము వైనను వ్రెసిడెంటుగారు సంతకములు చేసిరి.

అమెరికా దొరతనమువారి అసహాయస్థితి.

వాసింట్టను, మార్చి 4:—నేను సెనెటుసభ అధ్యక్షుని స్థితిలో సమావేశమగుచు. రాబర్టు ఎస్ పానముల వైసుండి నేడుదయమున ప్రెసిడెంటు విల్సనుగారు ప్రారంభోపన్యాసము సేసంగదరు. ఇదివరకు ఏ దొరతనమునకును కలుగనట్టి ప్రజల కష్టస్థితి కలిగినతరుణమున సెనెటుసభలో స్వల్పసంఖ్యకులు లూకరీతనమున 500 మంది ప్రభుత్వపక్షపాతుల నసహాయస్థితికి తెచ్చిరి. దేశీయులందరును ప్రభుత్వముకూలురు. అమెరికా దొరతనమువారి కేమియును చేయజాలరు గాన మనము మన యిచ్చ వచ్చినట్లు మెలగవచ్చు నను భావము విదేశీయులలో వ్యాపించుట కవకాశముకలదు. అమెరికా మహా ప్రభుత్వ మసహాయస్థితియందున్నది. పరిహాసమునకు పాత్రమైనది. దీనికి సెనెటు నిబంధనలు మార్పుట కంటే గర్వంకరము లేదు. దేశీయుల దేశముచిర మని తోచిన దాని ననుసరింతురుగాక అని ప్రెసిడెంటు గారు ప్రకటించిన ప్రకటనము సంతోషమును కలిగించినది.

జపాను

జపానువారి యుత్తరము

టోక్యో, మార్చి 4:—అమెరికావారితో పోరుటకు జపానువారి సహాయమును కోరుచు జర్మనులు సాధికారముగ గాని అసాధికారముగ గాని ఎన్నడును ప్రాసియుండలేదు. వారెట్లు ప్రాసించి దానికియ్యదగిన ప్రత్యుత్తర మొకటియే గలదు. దానినే యిచ్చియుండు మని జపాను అధికారులు ప్రకటించిరి. ఇది మేజోవ్యాధిగడిచి లగువారికి కొందరికి కలిగిన దుస్స్వప్నమని ప్రధానమంత్రిగారును ఇతర మంత్రివర్గమువారును నడిపిరి.

విష వాయువునలన భయము.

లండను, మార్చి 4:—నాగోరునరస్సుకు ఉత్తర భాగమున మేము విష వాయువును ప్రయోగించితిమి. కందకములలోని శత్రువులు భీతహృదయు లైరి. బ్రెజిలికి వెళ్తుంటే మా మొదటి కందకములపై బడిన శత్రువులను పారవోలితిమి. అని రివ్యూవారు తెలియజేయుచున్నారు.

కొత్తవిమానము నాశనమగుట.

మార్చి 4:—అక్టోబర్ 26 వ తేదీన పోంట్ నెప్ట్యున్ నుండి విమానము పరీక్షించుచున్న విమాన మొకటి నిష్పతగిలి నాశనమైనది. విమానములోని జనులు మాతులైరి. ఈ విషయమును చూచిన బెల్జియనుల నందరిని పట్టుకొని జర్మనీకి తీసికొని పోయినది బెల్జియనులు తెలియజేయుచున్నారు.

ప్రత్యుత్తరాంధ్ర మహిళా సమాజము

శ్రీమతి వార్షికోత్సవము

బ్రహ్మపురాంధ్ర మహిళాసమాజ శ్రీమతి వార్షికోత్సవము గత నెల 19వ తేదీన, శ్రీమతి ముదిరిబాయి సరస్వతి బి. ఏ. గారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద సత్కారితైభవోపేషముగా జరిగినది. నాడు సమాజమందిరము పలు విధములకు పరికముల చేతను పూలతోరణముల చేతను మహామారుగా నలంకరింపబడెను. సభ కి సంబంధ కారంభ మగు సరిక మందిరము శ్రీలచే క్రిక్కిరిసి యుండెను.

తొలక సమాభ్యర్థకురాలగు శ్రీమతి గావె చూడికుడుతమ్మగారి రాంధ్రభాషలో, నగ్రాసనాధిపురాలికి స్వాగత మొసంగిన పిమ్మట, నా విషయమునే శ్రీమతి న్యాయపతి రంగనాయకమ్మగారి రాంధ్రభాషలో నడిపిరి. తరువాత నగ్రాసనాధిపురాలగు ముదిరిదేవిగారి దిచ్చిన యాంగ్లీషన్యాసమునకు శ్రీమతి సుందరమ్మగారి రాంధ్రమున విశదీకరించిరి. శ్రీమతి వరసారికి వేంకటసుబ్బయ్య (కార్యదర్శిని)గారు సాంసత్సరిక నివేదనమును జదివినవెనుక, వెలిదండ చూడికుడు తమ్మ మున్నగు వారు జదివిన యాంధ్ర వ్యాసములును, వ్యాసమునది వేంకట జగ్గుగారు జదివిన సంస్కృతీషన్యాసమును, బాలికల సంభాషణమును, గానమును మున్నగునవి జరిగినవి. కార్యక్రమాంతమున, నగ్రాసనాధిపురాలు భారతదేశమును కీర్తించుచు, తన మాతృభాషయగు బంగాలీ భాషలో బాడిన జాతీయ గీతముతో సభ ముగిసెను.

స్థానిక వార్తలు

రాబోవు సభలు మున్నగునవి

మార్చి 7 బుధవారము.

ముత్యాలపేట ముస్లిం అంజుమాన్ సభ సా. 5-15
రామకృష్ణపాఠశాల ప్రారంభోత్సవము మైలాపూరు సా. 5-20
కైస్తవ విద్యార్థులను గూర్చుటకు సభ రామపేట సా. 6
మార్చి 8 గురువారము.
విద్యుత్ వైనికల గూర్చుటకు సభ, గోల్లపేట మందిరము. సా. 5-20
ఎస్. పి. సి. సంఘ వార్షిక సభ సా. 6
మార్చి 9 శుక్రవారము.
విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సభ సా. 7-20

శ్రీ భగవత్ త్వ బోధనీ సభ:—ఈ సభ వారి యాదరణక్రింద జరుగు శ్రీ మహాభారత కాలక్షేపములలో యీ నెల 9వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 6 గం|| “క్రొవడిజనము” 10వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు “యావరాశ్యాభిషేకము” 11వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు “వాణావతి ప్రసేకము” అను మూడు కాలక్షేపములు పండిత టి. లక్ష్మణాచార్యుల వారిచే సాహిత్యరసేట హిందూ థియేటర్ లో హైస్కూలు భవనమున జరుగును.

కైస్తవ కళాశాల.

విద్యుత్ వ్యయము.

ఇటీవల కైస్తవ 23 వ తేదీన చెన్నపురి కైస్తవ కళాశాల ప్రిన్సిపలు స్క్రిన్నరుగారు “కళాశాల విద్యార్థులలో నెవరైనను భారతదేశరక్షక సేవయందు చేరకోరు నెదల వారు తమ నామములను జె. బి. రాజుగారికి బెలుపవలయున”ని యొక ప్రకటనమును ప్రకటించి “కైస్తవ కళాశాలకు గౌరవకరముగ నుండునట్లు అనేకు లిద్దైవిద్యుత్ వ్యయన జేరుదురు గాక” యని కోరిరి.

దీనిపై గత బుధవారమునాడు కైస్తవ కళాశాల విద్యార్థులు అందఱునూ హాలులో సమావేశమై, డాక్టరు స్క్రిన్నరుగారి కథనమును వహించిరి. స్క్రిన్నరుగారు రుప్యసించుచు భారతీయ యువకులు స్వదేశ సేవయందు తమరంగును తాము నిర్వహింప బూనుకొనవలయుట పాఠశ్రమమునకు కంగకరము గుననియు కళాశాల విద్యార్థులతో నైనను, లేక అన్ని కళాశాలలను గలిపి అందఱు విద్యార్థులతో నైనను ఒక విద్యుత్ సేనావర్గమును నిర్మింపవలయుననియు, జెప్పిరి. విద్యార్థులు తా మైవిద్యుత్ వ్యయన జేరుటకు ముందు బాగుగా నాలోచించి, తల్లిదండ్రుల సమ్మతి తీసికొనవలయును. చేరువారికి కెందుతరగతు లేస్సలుప బడినవి. ఏ మరతులు లేకుండ ప్రభుత్వమువారి సాధారణ ఆదరణమున నుండువారి కొక తరగతియును, సుదేశములతో క్రొత్త మరతులను దలపెట్టువారి కింకొక తరగతియును గలవు.

స్క్రిన్నరుగారు రుప్యసించిన వెనుక క్రాఫ్టర్ గారు రుప్యసించిరి. వీరు రాజప్రతినిధిగారి వాక్యములను బాగుగా విని ర్పించి భారతీయులకు వైరికక్షణము సేసంగి వారికి స్వరక్షణా సామర్థ్యము నిచ్చుటయే ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాట్లనియు ఈ అవకాశమును భారతీయులు ఊహక పోనీయ గూడదనియు చెప్పిరి. పిమ్మట జె. బి. రాజుగారు రుప్యసించిరి.

జాతి గర్వము

నిన్నటి సాయంత్రము పచ్చయ్యపేట కళాశాల నుండి రుమందు ప్రొఫెసర్ కాల్దేగారు జాతి గర్వమును విషయమును గూర్చి యుపన్యసించిరి. సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యగారు కథనమును వహించిరి. జాతి గర్వము అనగా జాతి గౌరవ సందర్భమున గల బుబుళు. ఇది భారతీయులకు ముఖ్యముగా బ్రాహ్మణుని కెక్కువగా గలదు. అంగ్లేయులకు నిది లేక పోలేదు. ఇట్టి బుబుళు సౌఖ్యకరముగా నుండక ఒక్కొక్కప్పుడెట్లు నిపేతమై అంబుగోనముగా పరిణమించి నానా దిక్కులవ్యాపించి విషమించునో ప్రస్తుతజర్మనీస్థితినిబట్టి తెలియవచ్చును. ఇట్టి విపేత భ్రమభుతభావ మేదియో. దాని నెట్లు ఉచితరీతి నుంచుకొనగలమో నను ము తెలిసికొని బాగ్రద్దో మెలగుచుండవలెను. ఏకభాషాత్వ ముండగనే, ఏకజాతిత్వము సుచుకూడ జాలదు. బైరీయములు ఆంగ్లభాష మాట్లాడినను

వారు ఇంగ్లీషువారిని జాతివారు కాజాలరు. గోనులు వ్యాపారము మూలముగను, నాగరిక గౌరవము వలనను ఇతర దేశములతో సంతత స్నేహ బాంధవ్యములు నలిపి తమ భాషను నానా దేశములందు వ్యాపింపజేసిరి. కాని జాతి ఎన్నటికిని ఒక్కటి కానేరదు. పూర్వము ఆర్యులు మొదట హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు అంతయును దేశమున నున్నవారితో సంబంధ బాంధవ్యములు సులువుకొను చుండిరి. కాని వారి వలన గలిగిన స్థితి లెట్లుండెనో చరిత్రముఖమున మనకు బెలియుటలేదు. జాతిసంబంధ బాంధవ్యములవలన నెంతటి యభివృద్ధి గలుగునో చూచిన యొక్కొక్కప్పుడెదియో విశేష విశ్రమము గలుగజేయుచుండును. పూర్వపు ఎథీనియను జాతివారు. మిశ్రమజాతివారు. జాతి మిశ్రమమువలన వారి నాగరికత విశేషముగ నభివృద్ధి కెందెను. మిశ్రమజాతివా రైనను జాతి మిశ్రమ ప్రతిఫలముగ నాగరిక గౌరవమును, విశేషాభివృద్ధియు బడసిరి. చరిత్రయందు జాతి పరిశుభ్రతయను పదమును మరన్నర సంబంధమును నెప్పుడు నప్పుడు స్వల్పముతో నుపయోగించుచుండుమే కాని దాని యందంతయును పరిశుభ్రత యున్నదని ఎన్నఁడును చెప్పదు. జర్మనులు, బ్రిటిషువారు, పరాసువారు, మిశ్రజాతియును. జాతి మిశ్రమము లేనిది బుద్ధిసంపద దూర్భాషము జీవప్రతిభ వికసించనేరవు. సామ్రాజ్యములవంటి పరిశుభ్రజాతివారి స్థితి చరిత్రయందు విదితము.

ఆర్యులు హిందూదేశమున కొనసిన దేమి? భాష నొసంగిరి కాని దక్షిణమునం దాభిషేయైనను కనుమిశ్రమ స్థితి నొందినది. ఈవారము హైందవజాతి మిశ్రమజాతియని కొంతకంటకు సమర్థింప దగినది. హిందూదేశపు మతాధికర్త, శాస్త్రాధికర్త, మున్నగు వారిని ఏకోయొక జాతి కన్యయింప జేయుటకష్టము. ఆర్యులు మొదట హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు అనాగరికులై యుండిరి కేమ నాగరికత గలిగియుండిన ఈదేశపు పూర్వనివాసులతో సంబంధ బాంధవ్యములు కలుపుకొని ఒకకోచ్ఛస్థితి నొందియుండురు. హిందూ దేశము నందు ఇప్పటిప్పుడు బయటికి తీయబడుచున్న ప్రాచీనకర్తవులు మున్నగునవి ఈసమస్యను పరిష్కరింప వలవు.

అధ్యక్షులగు సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు కాల్దేగారి యుపన్యాసమును విశేషముగా ప్రశంసించి కాల్దేగారిని కొని యాడి గౌరవించిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

పైకిలు దీపము దొంగిలించుట:—గత మాసము 26వ తేదీన వెల్లియను మిషనులోని వారగు అప్పారె గారు మైలాపూరును పోయి యతిలి వచ్చుచుండగా వారిపై కిలునందు దీపము కనపడకుండెను. అడ్డాడిబాక్ అను నితనిని పోలీసువారు రహమానించి బంధించిరి. అతనియొద్ద దీపము దొరికెను. ముద్రయుకీ రి వారులకు కలిగియు విధింపబడెను.

మోసపుకేసు:—మహనాకములో కనయప్పగోష్ఠి కంటి 23 వ గృహమునందును చొద్దింజిముకల్ మున్ను మేనేజింగు ప్రొవైడరు అంబుసేలు మొదలియూ కనయప్ప నమ్మకక్రొహముచేసి తనకువచ్చు బానిసు సొమ్మునువాకు కొని లెక్కలగుడ్డి జనులను మోసపుచ్చుచున్నాడని ఈయన దయము శేసుచేయబడెను. అంబుసేలు మొదలియూ దిన పత్రికలను రాబర్టులోని కొన్ని జల్లాలలో నమ్ముటకును, కంపెనీ ప్రతినిధులుగా నుండుటకును కొందఱుని కెంట్లు కావలయుననియు, ఏకెంట్లుక 25 రూ|| లవతమును కమిషనును నిచ్చెననియు “న్యాయాంధ్రము” పత్రికయందు గత మేమాసమున ప్రకటించెను. ఈ ప్రకటనము ననుసరించి గోదారె కృష్ణగుంటూరు జల్లాలలో ఏకెంట్లుగా నుండునని ఆనంతర ప్రాగ్ కాపురమునకు డి. లక్ష్మయ్యనాయకుగారు దళభాష్య పంపిరి. 100 రూ||ల దరానకు కట్టుటకు నత్ గొప్పకొనెను. గత మేమాసపు 25-వ తేదీన అతనిని ఏకెంట్లుగా నియమించుచు మొదలియూక ఉద్దేశమును బంచెను. ఆనంతరము నాయకుగారు చెన్నపురికివచ్చి 100 రూ||ల భవనకు కట్టి బర్హాది ఆనంతపురము జల్లాలలో అయ్యకము నాగంధించి క్రమము తప్పక అయ్యకమువలన వచ్చినసొమ్మును జాబితాలను ముఖము నుండెను అతడుఅతికష్టముతో మొదటి నెలలతమును తెచ్చుకొని గలిగెను. తరువాత ముద్రయు అయ్యకమునకు వస్తువులను పంపలేదు. నాయకుగారు రదిరూచి కంపెనీ నియమనది కాదని కట్టు రాజీనామాపెట్టి చెన్నపురికివచ్చి భవనకర్త నిమ్మని యడిగి లెక్కలను పరిశీలింపగా లెక్కలయందు తుడుపులను చెప్పెను అంకెలు నుండెను. దీనివైరతకు ముద్రయిని సంబంధమును దీగి సంతృప్తుడు కాకున్నందున ఎగ్జ్యూటర్ కోర్టులో లొంగును దాఖలుచేసెను. ఈ దినము క్రియాదియును కొంట్లు నాన్లులకు పరిశీంపబడిరి.

THE GREAT WAR.

[REUTER'S AGENCY.]

GERMANY.

The Great German Retreat. German Press Explanations.

LONDON, March 5. Commenting on the German retreat in the west, the "Frankfurter Zeitung" concludes an article in which it gives assurances regarding the situation by saying, "The chief thing is that F. M. von Hindenburg has a hand in the game and hitherto everything is going exactly as he wishes."

The "Vossische Zeitung" explains the retreat by declaring that the Hindenburg's policy has to secure the maximum concentration in order to force a final decision in the spring. "French warfare," the paper says "will soon end, and then the German will prove immeasurably superior to the British."

The "Kölnische Zeitung" describes the retreat as a model operation.

It is noteworthy that coincident with the press explanation comes an order from the Military Governor of Cologne, threatening severe imprisonment for those who spread "absurdly exaggerated rumours."

GREAT BRITAIN.

Viceroy's Son Wounded

LONDON, March 5. Second Lieut. F. I. Thesiger, Field Artillery, heir of the Viceroy, has been wounded.

British and Indian Prisoners in Turkey. Government Efforts to Trace Them.

LONDON, March 5. In the House of Commons, Mr. Hope stated that the Government was doing its utmost to trace British and Indian prisoners of war in Turkey by means of enquiries through America and other channels. The question of an exchange of prisoners between Britain and Turkey was under consideration.

Indian Army Officer's Gallantry.

Maj. James Keogh Receives D. S. O.

LONDON, March 5. The "Gazette" announces that the Distinguished Service Order has been conferred upon Major James Keogh, Indian Army. Although his horse was shot from under him and he was wounded, he remained in command and by his personal example and skilful handling of his detachment extricated it with slight loss whilst inflicting considerable punishment on an enemy ten times his strength.

Rissaldar Receives Military Cross.

The Military Cross has been conferred upon Rissaldar Jai Sing. He volunteered to relieve a machine-gun which could not be fired owing to heavy enemy shelling. He kept the gun in action for six days and brought back valuable reports to headquarters. He had previously done fine work.

AMERICA.

Submarine Menace.

President's Statement.

WASHINGTON, March 5. President Wilson in his statement yesterday evening informed the country that he was without power to arm merchantmen or take other steps to meet the submarine menace without the authority of Congress. An extra session would be required to give him authority, but this would be useless while the Senate works under the present rule, which permits a small minority to keep an overwhelming majority at bay. President Wilson proposes to call a special session of the Senate to-day to revise the rules and to supply the means of acting to save the country from disaster.

President Decision.

WASHINGTON, March 5. It is learned on the highest authority that President Wilson will arm American merchantmen and take any other necessary protecting steps even should the Senate be compelled to adjourn automatically on March 4th before the passing of the Armed Neutrality Bill which is being obstinately obstructed by a handful of Senators. The President is confident that he possesses sufficient powers and considers that the vote given by the House of Representatives and the general attitude of the Senate show that the Congress is behind him.

Meanwhile ninety percent of the Senators have issued a public manifesto declaring that the Senate favours the Bill. The opportunities of the obstructionists to speak are unlimited.

Opponents of Bill Denounced.

WASHINGTON, March 5. The opponents of the Armed Neutrality Bill number twelve. They are denounced as the most reprehensible filibusterers in history.

Naval Appropriation Bill.

Receives President's Assent.

LONDON, March 3. President Wilson has signed the Naval Appropriation Bill and likewise a measure to provide for the issue of 150 million dollars in bonds to be expended on naval construction.

New Italian Loan. A Success.

LONDON, March 5. ROME. Subscriptions to the new loan total at present two and a half milliards of lire, of which 1,720 millions is new money.

BRITISH FRONT

Important British Success. ENEMY TRENCHES CAPTURED. Further Advance East of Gommecourt.

LONDON, March 5. Field Marshall Sir Douglas Haig in last night's communique says:—We attacked and captured the enemy's front and support lines eastward of Boneheavenes on a frontage of twelve hundred yards, taking 173 prisoners. We heavily repulsed several counter-attacks. The enemy continues to yield ground eastward of Gommecourt, where we advanced to a depth of twelve hundred yards on a frontage of two miles. The total prisoners taken during the day was 190.

Extent of New British Front.

LAHORE, March 5. LONDON, March 4th.—F. M. Sir Douglas Haig refers to a raid on our trenches at Ablaincourt. This shows that the British front extends to within two miles of Chaumes. ("C. and M. Gazette.")

The British Pursuit.

LAHORE, March 5. LONDON, March 4th.—A correspondent at the front says that the acceleration of the retreat must depend on roads and railways. The enormous amount of railway material recently provided has proved of the utmost value. ("C. and M. Gazette.")

FRENCH FRONT.

Futile German Attack. Effective French Bombardment.

LONDON, March 5. PARIS.—Last night's communique reported violent artillery firing east of the Meuse. A German attack on Caurieres Wood, after intense bombardment, reached our first line, but the enemy was completely ejected by our fire and counter-attacks, and our line was maintained. The French effectively bombarded enemy batteries in the region of Malancourt.

LONDON, March 5. A French communique says:—After intense bombardment in the region of Caurieres Wood, on the right bank of the Meuse the enemy violently attacked on a front of three kilometres between Chambrettes farm and Bezonsvaux. Repeated assaults between Caurieres Wood and Bezonsvaux failed. The enemy gained a footing in our advanced elements north of Caurieres Wood, but our fire smashed all attempts to penetrate the wood with heavy enemy losses.

RUSSIAN FRONT.

Allied Conference in Russia. Better Distribution of Resources.

LONDON, March 5. PETROGRAD.—An inspired statement says:—The Allied Conference afforded fresh proof of the increasing solidarity of the Allies and their unswerving fidelity to the common cause. The Conference decided on measures for the better distribution of common resources.

MESOPOTAMIA.

The Advance in Mesopotamia. Successful River Operations.

LONDON, March 4. The Admiralty announces that the Mesopotamia river guns-boats, "Tarantula," "Mantis" and "Moth" came into contact with and passed the retreating Turkish army westward of Shumran on February 26th and inflicted heavy loss on them and captured or destroyed four Turkish steamers and a number of barges containing ammunition.

ITALIAN FRONT

LONDON, March 5. A Wireless Italian communique says:—We brilliantly attacked and occupied a strong position at an altitude of 2,700 meters in the Costabelli group of Avisio sector.

The Hon'ble U. Ba Tok, Municipal Commissioner, Mandalay, and member of the Burma Legislative Council died at Shenibo. He was only a few months ago appointed to the Burma Legislative Council.

The Administrator of the Junagadh State has announced that latest agricultural implements of the aggregate value of Rs. 35,000 will be distributed free to the agriculturists of the State.

TELEGRAMS.

BURMA.

The Mandalay Conspiracy Case. Constitution of Tribunal.

RANGOON, March 5. Mr. Justice Robinson, Mr. Justice Maung Ken and Mr. B. H. Heall, Additional Judicial Commissioner, Upper Burma, will form the Special Tribunal for the Mandalay Conspiracy Case, which will be heard about the middle of this month.

UNITED PROVINCES.

Railway Bribery Case. Accused Found Guilty.

ALLAHABAD, March 5. At the Allahabad High Court to-day Mr. Justice Tudnal and Mr. Justice Rafique delivered judgment in the case against J. H. Frere, lately District Traffic Superintendent G. I. P. Railway, Jubbulpore, and his cook in connection with alleged taking of bribes from his subordinates. Their Lordships dealt with the evidence in full and found both accused guilty remarking when dealing with his financial position accused Frere made no attempt to explain how he spent so much money without drawing on his account and holding that in spite of discrepancies, the evidence was in the main true against the accused and that Frere had taken bribes through the medium of his cook. Their Lordships convicted Frere and sentenced him to six months rigorous imprisonment on three charges, sentences to run concurrently, Frere's cook was also found guilty of abetment and sentenced to three months rigorous imprisonment on each charge the sentences run concurrently.

The Bombay National Union and the Indian Home Rule League have opened offices for enrolment of the Defence of India Force. The number of volunteers registered up to date is over 800.

Babu Motilal Ghose presided last evening over a crowded meeting held at Calcutta under the auspices of the Home Rule League when Mr. Jitendralal Bannerjee moved a resolution protesting against the order of prohibition against Messrs. Pal and Tilak from entering the Punjab and Delhi. Mr. Bipin Chandra Pal and Mr. Motilal Ghose made appeals to young men present to enlist in the Defence of India Force.

A telegram to the "Times" from Peking says:—"The Allied Ministers have presented a memorandum to the Chinese Government sympathising with its attitude towards Germany, and promising favourable considerations of the questions of suspending the Boxer indemnity payments during the war and revising the tariff in the event of China effectively severing relations with Germany and Austria."

నెల్లూరు వార్త.

నెల్లూరు, మార్చి 5. — నిన్న సాయంకాలము గోఖలే బ్రాత్మవర్ణము వారి తరఫున శ్రీ రెడ్డిగారి పురస్కారమున సేక బహిరంగ సభ జరిగెను. సుప్రసిద్ధాంధ్ర నాయకులను స్వా. య. వా. ము. అగు శ్రీయుత ఒంగోలు పేకటరంగయ్యగారి యజమాన్యమున మ-రా-శ్రీ దేవులపల్లి స్వామిశాస్త్రి బి. ఏ. గారు "ఆంధ్రరాష్ట్రవిశ్వకళా"ను గూర్చి యుపన్యసించిరి. శాస్త్రిగారు హిందూదేశము భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగా విభజింపబడవలయు ననియు, ఆంధ్రరాష్ట్రవిశ్వకళా ముద్రకు చిత్రములు తగుల వనియును, తగిలినను ప్రజల తేజముకొలుపు అంశమైతము ఖచ్చితమైన విధిలేదనియు నొక్కి వక్కానించిరి. అగ్రాసవాధిపతిగారు హిందూదేశము భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగా విభజింపబడినను లేకపోయినను ప్రజలందఱు సర్వతోముఖముగా రాష్ట్రము కావలయును నని కొరుకున్నారు; కాన (ప్రత్యేకరాష్ట్ర) మహాసరసునియు నుడివిరి. మరల శాస్త్రిగారు కొంచెమునేపు ముచ్చటించిరి. తరువాత అగ్రాసవాధిపతిగారి, ఉపన్యాసకులను వందనముల నర్పించినతోడనే సభ ముగిసెను.

మెధాసికల్ ఎపిస్కోపల్ ముద్రణశాల:—

ఈ ముద్రణశాలయం దివిజుతు పనిచేయుచుండిన రాఘవులు అను నతడును, ఇరెక్టర్స్ ప్లేటు గానున్న అంధనీ అను వాడును ముద్రణశాలనుండి కొంత సొత్తు నవహరించినది వారిపై కేసు వచ్చెను. మొదట 1500 రూ॥ ల విలువగల సొత్తు సోగా, మేనేజరు పోలీసు కమిషనురుగారికి దెలిపెను. జ్ఞానప్రకాశం పిళ్ళెగారు విచారణ ప్రారంభించి వారి నిర్దోషిని పట్టుకొనిరి. సోదాలు విచారణలు జరిగిన వెనుక రాఘవులు దొంగిలించినట్లును అంధనీ అతనికి సహాయము చేసినట్లును తెలియవచ్చెను. నిన్నటిదినము కొంత విచారణ జరిగి, 7-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను.

Press Deputation to the Viceroy.

His Excellency Takes High Court Judges to Task.

Deputation Rebuked for Highly Coloured Statements.

A MOST UNSATISFACTORY REPLY.

(From Our Own Correspondent)

(BY WIRE).

DELHI, March 5.

His Excellency the Viceroy received a deputation of the Press Association of India at the Viceregal Lodge this morning. Among those who formed the deputation were Mr. B. G. Horniman (President), the Hon'ble Mr. Pandit Madan Mohan Malaviya (Allahabad), the Hon'ble Mr. C. Y. Chintamani, Editor of the "Leader" (Allahabad), Mr. S. Saha, Editor of the "Hindustan" Review (Bankipore), Mr. Gopala Iyengar, Editor of the "Tribune" (Lahore), Mr. Jammadas Dwarakadas, Editor of the "Young India" (Bombay) and Mr. M. C. Modi, Honorary Secretary. At Mr. Horniman's request the Viceroy allowed the address to be taken as read.

H. E. the Viceroy's Reply.

The following was H. E. the Viceroy's reply:—

GENTLEMEN.—I think you will admit that it is unusual for a Viceroy to receive a deputation of this nature, but, when you sought permission to wait on me, I put aside the precedent, because I thought it well to meet you face to face, to hear your representations and to give you a clear and frank answer to those representations. I presume at the time of making your request you weighed the fact that the Empire is in the throes of a life and death struggle and that such a time is hardly the moment at which to raise even such an important matter as this. But you must not take my ready consent to receive you to mean that I considered the moment you had chosen opportune. I put aside, however, this consideration, though it has meant that precious time has had to be devoted to a matter which might well awaited a more convenient season. I shall not dwell further on this point. I merely mention it because I want to show that in a matter like this I am always ready to meet those who feel they have a grievance to advance. Let me make one more preliminary observation. You are here as representatives of the Press to complain of certain legislation which embodies the attitude of the Government of India towards certain aspects of Journalism. The function of the Press in forming public opinion holds within its compass the possibilities of an ideal, as high and noble as any that can be imagined. You have each and all of you the right to be proud of the profession to which you belong and I find it a little embarrassing to discuss with you, however dispassionate, a matter which may be taken to reflect upon the methods in which Journalism is, or may be, or has been conducted in India. You have yourselves placed me in that position and I only ask you if you find yourselves in disagreement with what I say to acquit me of any discourtesy and to realise that I am dealing with the question in the abstract and not in any sense whatever are my remarks to be taken as having any personal application. You have rightly abstained from addressing to me any elaborate argument in defence of the principle of

A Free Press.

It is a principle that commands the instinctive adherence of every Englishman. I am an Englishman and I can assure you that my education, my training, my inherited instincts, all bias me in the matter, and the bias is not against your case but in favour of it. Anything in the nature of muzzling the Press strikes right across the grain of my whole being. If, therefore, I find that so broadminded an Englishman as Lord Minto found it necessary to pass an Act such as that of which you complain, that so staunch an apostle of liberty, Lord Morley, approved of it as the Secretary of State and that my predecessor saw no reason to relax the restrictions it imposes, I venture to think there must be a better case than you are disposed to admit in favour of this much abused Press Act. In paragraph 3 of your memorial you say that Sir Herbert Risley, at that time Home Member, promised that the Act should be repealed when the necessity for it had ceased to exist. I will quote his words, "I am afraid I can hold out no hopes that I am going to accept this amendment that it should remain in force for only three years. It will involve a very serious danger and impair the effectiveness of the Bill. When we get a Press temperate in tone and honest in intention, then it will be possible to repeal that law, but we cannot predict with any degree of certainty that that end will be attained after two or three or even after five years. If the people concerned have themselves applied the remedy that we desire nothing will be easier than to repeal the Act." I think perhaps you are straining the meaning of these words when you suggested that they contain a promise, and I cannot help feeling that, when the time comes that he adumbrates, no one will ask for the repeal of the law, for journalists will have ceased to be tempted to step over the bounds and will no longer regard the Press Act as, to use your own phrase, "the Sword of Damocles." In paragraph 4 you have suggested that the Press as a whole

Was Made to Suffer

for the crimes of a small section and that the majority of that small section, if not all of them, had ceased to exist before the Act came into force by the operation of the ordinary law and the failure of the demand for pernicious literature. I see in the debate on the Bill that three papers were mentioned as having been suppressed under the operation of the ordinary law, but I cannot find any authority for the statement that the supply had ceased owing to the failure of the demand for pernicious literature and, though the powers of the law may have

been sufficient to check open incitement to violence, the following extract from the speech of Sir Harold Stuart, at that time Secretary to the Home Department, shows there was a great deal more to be done. The existing law has failed in several directions. It has no doubt brought about a great diminution if not an entire cessation of open incitements to violence and any success which has been obtained in that way is a strong argument in favour of the Bill. For such success must, I think, be attributed to the fact that for incitements of that kind, these violent incitements to murder, the offending press can be forfeited. But the application of the existing law to ordinary seditious publications or the kind of seditious matter which is defined in the Indian Penal Code has failed to produce the desired improvement. That law has been systematically enforced since June 1907, and, as the Hon'ble Member in charge of the Bill pointed out, not a single prosecution has failed. Yet seditious libels continue to be published and at the present moment several cases are pending before the Courts. The punishments inflicted have been severe but they have not been deterrent. They have not even deterred the convicted paper from offending again. We have had three papers convicted twice and against one of these a third prosecution is now pending. We have had two papers convicted three times and we have had another paper convicted six times. In no case, however, has the prosecution deterred the conductors of these papers from again giving vent in their journals to seditious libels. Prosecution indeed often increased advertisement to the offending paper and its circulation increased directly with conviction. If I understand you aright, you claim in paragraph 5 that the Act was directed mainly against incitements to crimes of violence and not so much against papers which erred against the provisions of subsection, clause 4; I think, if you will read the discussion as a whole, you will find that in the justification of the Bill more emphasis was laid upon the considerations underlying that clause than upon any and I find myself

In Honest Disagreement with you

about the traps and pitfalls that beset your path. For, I think, Sir James Fitz-James Stephen was right, when, in dealing with Section 124 (A) of the Indian Penal Code he said in the Council "I do not believe that any man who sincerely wished not to excite disaffection ever wrote anything which any other honest man believed to be intended to excite disaffection," and do we not hear almost an echo of these words in the judgment of one of the Madras High Court Judges in the Beasant case? No one could write these passages without the intention of exposing the Government to hatred and contempt.

Turning to the second portion of your paragraph 5 your argument would lead one to suppose that this Act had been worked by the Local Governments with great harshness and indiscretion. I have had a careful search made of the records of the Government of India; but I cannot find that a single case of that character has been brought to our notice. On the other hand, the Government of India were careful from the first to issue instructions enjoining leniency and discrimination. In no single case has an appeal to a High Court against the Local Government's order succeeded and in the majority of cases the Court has definitely found the articles complained of to be objectionable. Perhaps it will make the case a little clear if we look at the statement of the operations of this Act since 1910. As regards newspapers 43 have been warned once, 44 twice and 30 thrice or oftener; only 3 have had their first security forfeited; only one its second. As regards Presses 55 have been warned once, 9 twice, and 5 thrice or oftener; 13 have had their first security forfeited, only one its second. I cannot agree with you that this evidences illiberal action on the part of the executive authority, and, in this period if, your argument holds good, we should surely expect to find a steady diminution in the number of presses, newspapers and periodicals, but what are the facts? Presses have increased from 2,736 in 1909-10 to 3,784 in 1915-16, the newspapers from 726 to 857 and the periodicals from 828 to 2,927. These figures do not support the theory that a journalist's career is as perilous as you suggest.

In now turn to paragraph 6. You have devoted a great part of your representation to extracts from the judgment of Sir Lawrence Jenkins in the case of the Macedonia pamphlet and you state that the 'bonafide' of the publisher was never in question.

Judges Rebuked.

You are right. It was not in question in the High Court of Calcutta and I doubt, therefore, whether you are justified in basing arguments on the remarks made in that Court, which were besides the issue which the Government was called upon to defend, and therefore of no binding judicial authority. You have referred at some length to the dicta of two Indian Judges, but it may not be inopportune to remind you that the function of a Judge is not to say what the law ought to be but what it is. In one case they have all the necessary materials for a decision. In the other none. Executive action is and must always be based upon information, upon experience, upon considerations of policy which find no place in a court of law, and if you read a little further in one of the judgments to which you have referred me, you will find this dis-

TELEGRAMS.

inction very clearly recognised by Sir Lawrence Jenkins himself. These are his words:—"I have said that the ability to pronounce on the wisdom or unwisdom of the executive action has been withheld. There was good reason for this. Courts of law can only move on defined laws and act on information brought before them under limited conditions. It is not so with the executive authority. It would be paralysed if it had to observe the restrictions placed on courts. Its action can be prompted by information derived from sources not open to the courts and based on considerations forbidden to them. It can be moved by impression and personal experience, to which no expression can be given in a court, but which may be a very potent incentive to executive action. The Government may be in possession of information which it would be impossible to disclose in a court of law, and yet obviously requiring immediate action. Therefore a jurisdiction to pronounce on the wisdom or unwisdom of executive action has been withheld, and rightly withheld." Again he says:—"Political considerations and reasons of State are the life blood of executive action, but they have no place in a Court of Law." The constitution said Lord Mansfield, "does not allow the reason of state to influence our judgment. God forbid it. Should we not regard political consequences how formidable so ever they might be. If rebellion was the certain consequence we are bound to say 'let justice run its course'." The fact is that the executive and judicial authorities stand on a wholly different plane for the purpose of arriving at a decision as to the propriety of executive action and the one cannot sit in judgment on the determination of the other.

Sir Lawrence Jenkins' Judgment.

I am satisfied to accept Sir Lawrence Jenkins' opinion. I am dealing with Sir Lawrence Jenkins' Judgment. May I refer to paragraph 11 where you quote him as laying down that the appeal against the forfeiture which the Act allowed must be ineffective. May I not fairly say with reference to this that he was not entirely consistent with himself, for he came to the definite conclusion that the Court could not affirm that the Government had been wrong in the particular case then before him. Moreover, his view is contradicted by the other high authority to whom you have appealed, I mean the Chief Justice of Madras, who with his colleagues definitely held that they were qualified to question the verdict of the Local Government and definitely found that certain of the articles in the Beasant case did not infringe the provisions of the Press Act, though the Local Government had come to an opposite opinion.

Justice Rahim's Testimonial to Mrs. Beasant

Returning to paragraph 6 I venture to think that when the Chief Justice of Madras gave a testimonial to Mrs. Beasant of her 'bona fides' and loyalty he also was dealing with an issue which was not only not before him but with regard to which he had not the materials to formulate a decision. And I cannot but think that if he had any knowledge of the statistics which I have given you he would have hesitated before describing the keeping of printing presses and the publication of newspapers as an extremely hazardous undertaking. As regards his remark that the vesting of such unlimited power in the executive Government is undoubtedly a serious encroachment on the freedom which the press in India enjoyed before the passing of the Act, I think you must be doing him an injustice when you claim it as an argument in favour of a change of policy, for such a pronouncement, though appropriate enough to the Council Chamber, could hardly have been intended in this sense in a Court of Law where as I have shown above it is the function of a judge to decide what the law is and not what it ought to be.

You pass on in paragraph 6, 7 and 9 to produce

A Picture of Official Terroism

which I cannot but hope is highly coloured and you use such an expression as "the multitudinous and oppressive consequences of the Act." But you have carefully confined yourselves to the use of general terms and I do not, therefore, propose to reply to this part of your representation at any length. The association which you represent was formed only in December 1915 for the defence of the interests of the press in general and is as yet in its infancy. You will probably become a very influential body and you say that already numerous complaints have reached you from all parts of the country of the abuse of the powers that have been given by the Act. Let me repeat that it is not the wish of the Government that the Act should be administered with harshness or without discrimination and they have issued definite instructions to that effect. And let me suggest that in future when such complaints reach you should investigate them with care, satisfy yourselves as to their truth and if you are convinced that a grievance is revealed bring it to the notice of the Government. Neither the Government

Nor the Government Officials are impenetrable

But I think you ought to give them all alike credit for honest intentions and assume that if you can satisfy them that a good cause of complaint exists, they will do their best to remove it. But when you say you fear that sanction under Section 4 is often too easily granted I must ask you in all good faith whether the actual record of 13 cases in 6 years throughout the whole of India can seriously be taken as suggesting a reckless use of this section.

Veiled Sedition.

In paragraph 10 you have urged that the Act is used for purposes other than those for which it was intended, that the safeguard it contains is illusory and that action under it which is ultra vires cannot be interfered with by the Courts now. I think the Act must speak for itself and if as the Chief Justice of the Bengal pointed out it goes beyond the provisions of section 153 A of the Indian Penal Code or any other section of the criminal law it is reasonable to suppose that that was its intention and if you will read Sir Herbert Risley's remarks on the proposed amendment of Section 4 (1) you will see that he clearly stated that the Bill was designed to meet the case of what was called veiled sedition which could not be dealt with by the ordinary penal law of the land. You have admitted that Sir Herbert Risley frankly stated that the Act contained only one safeguard the appeal against forfeiture and I have already explained that in my opinion your contention that the appeal is meaningless is refuted by the recent judgment in the Beasant case.

TELEGRAMS.

You maintain that the learned Judges held that the order of the Magistrate in that case cancelling his previous order was ultra vires but you have omitted to notice that the learned Judges were not in agreement on the point and further that as they admittedly had no jurisdiction in the matter their remarks were in the nature of bitter dicta.

The Macedonia Pamphlet.

I have already dealt with paragraph 11 and pass to paragraph 12 in which you have devoted considerable attention to the fact that in the Macedonia pamphlet case the offending words were not specified or described and that though the Act is mandatory upon this point there was no remedy in a court of law. But let me point out that the passage from Sir Satyendra Prasanna Sinha's speech which you have quoted clearly referred not to section 12 of which the wording is entirely different but to the other forfeiture sections and that the Macedonia pamphlet case came under Section 12. I will assume that the Judges were right in holding that the notification was not in accordance with law but I venture to think you cannot attach the real importance to a point like this in a representation such as you have made against the whole policy of the Press Act. The pamphlet in that case was before the court to stand or fall on its merits. It was there for the Judges to read and judge as a whole. Would the publisher have been in any better case if a few passages or specially objectionable words had been extracted for condemnation? Is it not at least arguable that the written word should be judged by its content? Can you really maintain that the publisher was prejudiced by consideration of the pamphlet as a whole? I think not and in this connection I feel it not inappropriate to remind you that the principle that words and passages should be judged by their context has been accepted by the High Court of Bombay in the judgment passed in the recent Tilak case.

Press Act Necessary.

In paragraph 13 you claim that the press is now honest and law-abiding and that all necessity for restriction has disappeared. Is that not rather arguing in a circle? Because a river has been embanked and thus prevented from flooding the surrounding country do the engineers say this river is now safe and we will not trouble to maintain the embankment? I do not think you can urge that because the floods have been controlled that the possibility of their recurrence has disappeared. The history of the Press in India is against your theory. In 1878 a growing section of the Indian Press was expressing covert or open hostility to the Government. The passing of the Act of that year exercised a restraining influence. But when it was removed there was a recrudescence of malevolent hostility. From 1884 to 1898 a section of the Press steadily grew more scurrilous more malignant more seditious until the penal law had to be strengthened in 1898. But even that was not sufficient. Misrepresentation and overt sedition went steadily on until the newspapers (incitement to violence) Act was passed in 1908. And it was only when that proved inadequate that the Press Act of 1910 now under discussion really checked the flood that was spreading over the land. Do not think I am framing an indictment against the Press of India as a whole or against journalism as it is now conducted. I am only recounting the facts that led up to the debates in the Legislative Council on the Act of 1910. These debates did not touch the case of the many well conducted and responsible papers any more than I am doing now. But that

The Danger then was Great and Serious.

I do not think that you dispute and if you say the danger has passed away I cannot agree with you. For so long as there are papers in India as there still are that in pursuit of their own ends think it right to magnify the ills from which she suffers, to harp upon plague, famine, malaria and poverty and ascribe them all to the curse of an alien Government, at long as there are papers that play upon the weaknesses of impressionable boys and encourage that lack of discipline and of respect for all authority that has done so much to swell the ranks of secret revolution, so long as it is considered legitimate to stir up hatred and contempt in order to foster discontent, I feel that any relaxation of the existing law would be followed as surely as night follows day by a gradual increase of virulence until we should come back to the conditions that prevailed before the passing of the Act. There will be some that will hold up their hands in horror at the suggestion that such things as I have indicated are still to be found in the Press. But here is an extract that I should like to read to you. "The meaning of imperialism is that a powerful nation thinks that it is justified in depriving a weaker people of their liberty and retaining them under their rule in perpetual slavery on the plea of civilising them and lettering their lot." Here is another: "If the Indian rulers had given effect to the terms of the Royal Proclamation of 1858 India would not have been converted into a land of permanent famine and pestilence and its children into a race of effeminate weaklings." What is this but to exaggerate the ills of India and to ascribe them all to the Government. Listen to this it is part of a long article all in the same vein. "The same feeling (of pity) possesses the populace why they stand face to face with political crimes committed by youthful and misguided idealists. They know that these young men came fully prepared for sacrificing their own lives in the discharge of the work entrusted to them. The gallows have absolutely no terrors for them. To send them to the gallows would not hinder but on the contrary very materially help their criminal propaganda. This has been the universal experience of history in these matters. Those who are already in sympathy with this criminal propaganda will not be cowed down by their chastisement but will rather look upon their punishment as martyrdom and draw fresh inspiration from it for carrying on their work. Everybody except the official machinist and the purblind publicist understands all this." Now hear not what I think about it, but what a High Court Judge has to say about this article. "This seems to me a most pernicious writing and a writing which must tend to encourage political assassination by removing public detestation of such crimes." "New India" is presumably read by numbers of excitable young men animated (and not unnaturally) by the same ideal which the writer ascribes

to the assassins but which it is impossible for any right-minded person to connect with their crimes. Such young-men are practically told that the assassins are pursuing the same ideal as themselves with singular courage and disregard of self and that such criminals should not be punished but convinced of the folly of their ways. The article presents the assassins to such young men (and to the public generally) in a far more favourable light than any ordinary person would have viewed them in and although it may not amount to incitement it certainly seems to me to give encouragement to the commission of crimes which undoubtedly fall within section, four 4 (1). I do not wish to detain you but I must still give you a few more extracts. A poet writes "How long will the blood of the innocent people be shed and how long will we writhe in agony." He prays God to "release Indians from this miserable condition, he complains that they have lost their wealth, honour and good qualities he enquired what can be worse than their present condition? Another poet says when will the oppressions of the wicked cease in India, when will the enemies of Indians be crushed and how long will this cruel oppression of the weak continue. Yet another:—"Slavery has deprived Indians of wealth, honour and freedom and has reduced them to destitution and starvation. What further harm is it going to cause to India? Will it drain their very blood? It has paralyzed their limbs and muzzled their mouths. Why is it so mercilessly pursuing them? God gave equal liberty to all why then should accused slavery be oppressing Indians?" And here is one more:—"The arrest is legal doubtless. But it is truly unlawful the breaking of the sacred law of justice which holds society together. When injustice is perpetrated when crimes are committed legally when innocence has no protection and harmless men are treated as criminals, then we live in a condition of anarchy no matter what legal sanction may cover the wrong-doer. Civilization does not protect us we should be better off in a state of savagery, for then we should be on our guard, we should carry arms and protect ourselves. We are helpless. We pay taxes to be wronged." What are these but stirring up hatred and contempt? Do you come before me to-day as journalists to say that you do not regret that such sentiments should have appeared in the Public Press? Do you suggest that the language like this can have no ill-effect and that you are prepared to see such things said every day through the length and breadth of India? Are these I would ask you, the writings of persons whose loyalty and good intentions and honesty of purpose are unquestioned but who have unwittingly fallen into trap which the Act has laid for them? Can I Judge the tree except by its fruit. These are not extracts from the old files of 1910. They are cuttings from newspapers of 1916, if the terrors of the Act to which you have so freely adverted are not sufficient to prevent the publication of such stuff as this will you tell me what would happen if the Act were repealed? Can you blame me if with such publications before me and I am afraid I could find you more in the same strain. I refuse to assent to your assurance that the Press of India has purged itself and that the time has come to accord to it once again the freedom which should be its pride no less than its privilege?

In conclusion, let me thank you for the courteous hearing that you have given to so much that I fear you may disagree with and let me ask your kindness to excuse any words that I have used that may have caused offence, remembering that this discussion was not of my seeking. You have stated your case with frankness, and I have given you credit for wishing that there should be no lack of frankness in my reply. Gentlemen, I can assure you that nothing gives me greater pain than having to reply to you as I have done. It would have been a great pleasure to have been able to meet you and to have announced the removal from the statute book of a measure, which cannot but be regarded as a slur on the good name of the Press. For myself, I recognise the importance of healthy criticism of the Government, and I always value the help which I get from such criticism. It is always by my orders put before me and I can assure you that I harbour no feeling of resentment in respect of it. Now this being so, cannot your Association take the matter into your own hands? You, I am sure, deplore the extravagant statements which I have read, and you must acknowledge the mischief which they work on young and impressionable minds. Look forward to the day when the Government will have no need to use such measures for the Press itself will have taken the matter into its own hands. I beg of you to think the matter over and see whether you yourselves cannot hasten that day.

At the conclusion of the Viceroy's reply Mr. Horniman presented the members of the deputation. The deputation then withdrew.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, March 4.

The following telegram, dated the 2nd instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

German retreat on the Ancre continue, and the British are now only a mile from Bapaume having captured La Barque Ligny and Thilleux as well as Puisieux and Comme-court to the north of Ancre strongly fortified positions which the Germans would have evacuated only under extreme pressure.

General Nivelle in congratulating Robertson on the capture of Kut said:—This splendid feat of arms and important successes just secured by British armies on Ancre have opened the brilliant campaign of 1917. The British aircraft bombarded iron-works 40 miles east of Metz.

Nothing important has occurred on the French and Italian fronts.

The enemy carried position in Southern Bukovina but the Russians subsequently captured a portion of the lost ground.

During the week ending on Sunday the 25th February 2780 merchant vessels of all nationalities arrived at ports of the United Kingdom and 2761 sailed and 71 British merchant vessels were sunk by mine or submarine.

Three American citizens lost their lives in the sinking of the "Laconia." Feeling in America against Germany has greatly increased in consequence and the Congress has authorised the President to arm all merchant vessels. American feeling is further incensed by the discovery of a letter dated 19th January from the German Foreign Secretary to the German Minister in Mexico forwarded by Bernstorff containing instructions to propose an alliance with Mexico offering financial support on the understanding that Mexico should reconquer her lost

territory in Mexico, Texas and Arizona and suggesting that the President of Mexico should communicate with Japan suggesting Japan's adherence to this plan and that Mexico should mediate between Germany and Japan. The American Government officially state that the document is authentic.

Viceroy's Message to General Maude.

The following messages passed between His Excellency the Viceroy and Lt. General Sir F. S. Maude, Commanding the Mesopotamia Expeditionary Forces on the occasion of the recent Mesopotamian success:—

From the Viceroy to Lt. General Sir F. S. Maude:— I congratulate you and the troops under your command most heartily on the great success of the recent operations which has been brought about by their energy and gallantry in the face of great opposition. I hope all the two wounded are doing well.

From Lieut. General Maude:—Your Excellency's kind message is very warmly appreciated by all ranks in Mesopotamia.

Gallantry and determination of troops both British and Indian have been splendid. Proportion of serious cases among the wounded is not abnormal. Remainder are doing well.

Simla Meeting.

A public meeting with Colonel Burton, Deputy Commissioner, Simla, in the chair was held here this evening in connection with the Indian War Loan. A fairly large number of ladies, Civil and Military Officers and others attended. The President in a suitable speech explained the terms of the loan. He was followed by Lala Puran Mul, the leading financier of Simla, Rai Bahadur Jailal and Khan Bahadur Mir Mahomed Khan. A committee consisting of Messrs W. D. Henry, C. A. Croft, M. Cotton, Lala Puran Mul, Rao Bahadur Jailal, Khan Bahadur Mir Mahomed Khan, Lala Mohanlal, Lala Sheocharandas, Lala Kashmuri Mul, Mir Shrif Hussain, Khawaja Abdul Ghani, Mr. D. Framjee and Munshi Sukhachain Singh with Colonel Burton as president was formed with the object of getting subscriptions for the loan and persuading the people to practice economy so that savings may be invested monthly in the same. The following investments were announced:—Lala Puran Mul one lakh of rupees, Messrs. Sultan Singh and Co., Rs. 20,000, Rao Bahadur Jailal, and Khan Bahadur Mir Mahomed Khan, Rs. 10,000 each, Messrs. Lokenath and Co. Rs. 15,000, Mr. Mohanlal Pundit Amar Singh, and Lala Harishchander pleader, Rs. 2,000 each and Mr. Mahomed Umar, Pleader Rs. 1,200. The meeting ended with three cheers for His Majesty the King-Emperor.

PUNJAB.

His Honour the Lieutenant-Governor has great pleasure in announcing that the number of applicants for enlistment in the Punjab University Company exceeds 200. It is believed that a great majority possess the qualification of having passed the Entrance examination of the Punjab University while most of the remainder intend to take that examination this spring.

Orders are now issued for medical examination of the candidates by the Civil Surgeon of the district to which they belong. A further announcement will be made when the number of fit candidates is known. His Honour takes this opportunity of conveying to the candidates his best wishes for their success in their military career and his acknowledgments to all who have worked to make the movement a success, but efforts must not be relaxed. More recruits are required and the Lieutenant-Governor hopes that in a few weeks he will be in a position to announce that the number of fit candidates is sufficient to provide a company of 228 men.

CALCUTTA.

Bengal Budget Statement.

Improved Status of School masters.

CALCUTTA, March 6. A meeting of the Bengal Legislative Council was held to-day, His Excellency the Governor presiding. After interpellations, Mr. Beaton Bell presented the amended Draft of the Financial Statement for Bengal for 1917-18. He said it was a War Budget and drawn up on strictly economical lines. Last year they adopted the general principle of not allowing their expenditure to exceed their income. This year the Government of India allowed them to exceed their expenditure over the income by Nine lakhs. The recurring assignment of nine lakhs sanctioned by the Government of India was for the improved pay and training of teachers. The opening balance of 1917-18 was Rs. 3,29,39,000. The estimates of the year as provisionally approved by the Government of India showed receipts aggregating to Rs. 6,67,99,000 expenditure of Rs. 6,77,20,000 and a closing balance of Rs. 3,20,18,000. Members in charge of different departments then introduced separate departmental budgets.

BOMBAY.

Portuguese in Bombay.

Reception to Governor.

BOMBAY, March 5.

A reception was held on Sunday morning by the Goan-Portuguese to meet His Excellency the Governor-General of Portuguese India and Madame Conceiro Da Costa. There was a large gathering of ladies and gentlemen of the Goan community. His Excellency was accompanied by the Portuguese Consul General and staff. Dr. Pinto welcomed His Excellency in a lengthy speech in Portuguese. The Governor-General replied thanking the community for the kind reception they had given him.

Their Excellencies attended a parade service at the Afghan Memorial Church, Colaba, yesterday morning, and afterwards went to the Alexandra Docks, and saw the wounded from Mesopotamia being disembarked.

H. E. the Governor and Lady Willington accompanied by the Governor-General of Portuguese India and Madame Conceiro Da Costa visited the old Portuguese settlement at Bassein yesterday afternoon.

By a resolution passed at the last session of the Indian Industrial Conference, held at Lucknow, the office of the Conference has been transferred to Bombay from Amraoti.

శ్రీ రామ మోహన ధర్మ పుస్తక భాండారము.

మాతన సమస్య.

ఈ భాండారము లోనికి పంచములు రావచ్చునా కూడదా అను సమస్య యొకటి బహుశా దానిని గూర్చి అనవసరముగా వాదప్రతివాదములు జరుగుచున్నవి. మామూలు ప్రకారము అందరు వచ్చుచుండగా గడచిన రామమోహన వర్ధంతికి పంచములు రాకూడదని పెద్దభోట్ల వీరయ్యగారంటు వలన ఈ విషయము సమస్య రూపమును దాల్చినది. వీరయ్య గారు కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట బెజవాడలో సంఘ సంస్కరణ విషయములో నేర్పడిన కక్షలలో సంస్కరణ పక్షము వారికి నాయకులు గనుండుటయు, ఆ కక్షలు సంపూర్ణముగా నశించి అందఱు సంస్కరణ ప్రియులగుచుండు ఈ దినములలో వీరయ్య గారు పర దేశ గమనాదుల జేసిన వారితో భోజన ప్రతి భోజనములు సలుప వలదను గట్టి పూర్వాచార కఠారులు లగుటయు మా బెజవాడలోను చుట్టుపట్ల నున్న అందఱికిని విశదమే, ఆకస్మికముగా వీరి చూపు పంచములపై ప్రసరించి వారిమైల సోకగూడదని వీరు ఆశీర్వించిరి. మా బెజవాడలో వీరితో నేటిభవింపు వారు విద్యార్థికులలో లేనేలేదని చెప్పి నను అతిశయోక్తి కాదు. 160 మంది పురపంచములు సభ్యు లుగా గల మా సోషల్ క్లబ్బు వారు నిశ్చయంగా రామమోహన మిషన్ పంచము బాలురను గానిచ్చినప్పుడు సోషల్ క్లబ్బులో బిల్లియాన్సు మార్కుల క్రైస్తవ పంచము వైసప్పుడు ను మా బెజవాడలోని ప్రజాభిప్రాయము వీరయ్యగారితో నే కీభవింపుచున్నదని చెప్పుటకు బాప్తుగా నీలు లేదు. కాని ఒక రాక్షసింపించిన అందులో ముఖ్యముగా వీరయ్య గారివంటివా రాక్షసింపినపుడు స్థితిగతు లేవైనను కాం ఇము లేవైనను ఒక సమస్య బయలుదేరక తప్పదు. వీరి యా క్షణ వచ్చిన క్రొత్త దినములలో నొకరూపు కమిటీ నేర్పాటు చేసిరి గాని అది యూరకనే అంతరించెను. దాని తరువాతనే ఒక క్రైస్తవ వాలంటియరును మా భాండార ములో సభ్యునిగా చేర్చుకొంటిమి. మా సభలకు బాతిమత వివక్షతలేక అందరిని ఆహ్వానించుచున్నాము. మా సభలకు క్రైస్తవులు ధారాళముగా వచ్చుచున్నారు. ఎవరిని ఎన్న డను బాతిమత వివక్షతలన చదువుకొనుటకు గాని సభకు వచ్చుటకు గాని ఆశీర్వించి యుండలేదు.

ఇక అసలు సమస్యగూర్చి యోచించిన హైందవ జాతియొక్క నికృతమీద ఆధారపడి స్వరాజ్యము కోరు చున్న ఈ దినములలో దీర్ఘదృష్టి వివేకము జేరాలిమానముగలవా రెవ్వరును ఆంధ్రదేశమున కంతటికి నాదర్శ ప్రాయముగా నుండదని రామమోహన పుస్తక భాండారమును కొన్ని జాతులు రాకూడదని నిశ్చయప నమ్మితింపరు. అంతమాత్రము పోనీ? మా సంఘము రిజిస్టరు అయినది. దాని మూలము ప్రముఖ వ్రాతలలో నున్నది. దానిని మార్పు కెవరికిని హక్కులేదు. మేనేజింగు కమిటీవారికే గాక జనరలు కమిటీవారికూడ లేదు. ఈ సంఘము శ్రీరాజా రామమోహన రాయలవారి స్మరణచిహ్నముగా నేర్పడినది. రామమోహన రాయలవారి నామము పవిత్రముగా పరిగ ణింపబడి వారేమను ఘనపరమట 'నేత్రవీరకాయ' కాదనియు స్పష్ట మగుచున్నది. దీనిలో రామమోహన రాయలవారి ఆదర్శ ములే ఆదర్శములు. వారియొక్క ప్రతి అభిప్రాయముతో మే మేకీభవించ నక్కరలేదు. కాని చరీత్రాధారమును కని తింనుచున్న మాతనశక్తులన్ని మాకు ప్రయోజనములు.

జనసామాన్యములో విద్యను వ్యాపింపజేయుట మా యుద్దేశ్యము. జనసామాన్యములో పంచములు తప్పక చేరు చున్నాడు.

18 సంవత్సరముల వయస్సుకు వైబడిన ప్రతి పురుషు డును మా సభలో సభ్యుడుగా చేరుట కర్హుడు. ఇందు జాలి మత వివక్షత. చెప్పబడి యుండలేదు. ఫలానావ్యక్తులవారు చేరకూడదని చెప్పలేదు. సక్రమముగ నడచడి గలిగిన అందరు ను చేరవచ్చును.

ధర్మ పుస్తక భాండారము మేల్పరచుటయు మా యు ద్దేశ్యములలో నొకటి. నేర్పుగా అందరును చదువుకొన వచ్చును. మాబాలశాఖలో చదువు నేర్చుకొనుటకు పరిశుభ్రతగల పంచములవారు అప్పడప్పుడు వచ్చెదరు. మా భాండార ములో చదువుకొనుటకు గాని మాసభలకు వచ్చుటగాని పంచ ముల కభ్యంతరముగలదని మామేనేజింగు కమిటీవారు గాని జనరలు కమిటీవారుగాని తీర్మానింపలేదు. అది తరిసావహింప దగినదికాదు.

మా భాండారములో బాతిమతములు లేరు. అని పెద్దభోట్ల వీరయ్యగారు వ్రాసియున్నారు. అట్లు వ్రాయుట మా బెజవాడకును మా భాండారమునకును గొప్పకళంకము. మాలో అనేకమంది బాతిమతములు లున్నారు. మాలో అనేక మందికి మాతృదేశారాధనమే నుతము. ఏరూపమున ఏపేరున ఏప్రతిష్ఠాపన ఏవర్ణచిహ్నము బాతిమతీయమునకు తోడ్పడనివో అది నశించును. బాతిమతమున్న వీరయ్యగారికి సిగ్గు చున్నదేమో గాని తక్కిన సభ్యుల కెవరికిని అగౌరవములేదు.

మాకు పంచములన్న ద్వేషములేదు. పంచములవిద్యకై శక్తికొలిది పాటుపడుచున్నారము. అని వీరయ్యగారు వ్రాసి యున్నారు. పంచములను లోపలికి రావద్దనువారు ఇంతవరకును మాపంచముపాత్రల కొక రూపాయ ఇచ్చిగాని అది ఏమూల నున్నదో తొంగిచూచిగాని ఎరుగరు. అది ప్రత్యేక చంచాల వలనను దొరతనమువారి గ్రాంటుకలనను బోషింపబడుచున్నది.

ఇక నైనను మావీరయ్య పంచములవారు దానికి ధన సహాయముచేసి పాత్రములు సరిగా జరుగుచున్నవో పిల్లలు సరిగా వచ్చుచున్నారో ఏమి కొరతలున్నవో విచారించి పంచముల యందు తమకుగల అద్వైతభావమును బాగుగా వెల్లడించెద రని నమ్ముచున్నాము. అయ్యదేవత కాశక్త్యవరావు.

అభినవ భీమసేనుడగు
ప్రొ॥ రామమూర్తి నాయడు గారు
త్వరలో రానున్నారు.

ఈ క్రింద వివరింపబడిన ప్రదేశములలో తమ అత్యుత్తమ దేహబల ప్రాధీమ్యము ప్రదర్శించెదరు.

కావలి	కాకినాడ
ఒంగోలు	పితాపురము
బాపట్ల	తెనాలి
గుంటూరు	(688) ఎలమంచి
బెజవాడ	అనకాపల్లి
ఏలూరు	విశాఖపట్నము
రాజమహేంద్రవరం	విజయనగరము

(686) భాషా సేవక సంఘము.
202 MINT STREET, MADRAS.

రు 100. బహుమానములు రు 100

ప్రతి వారమును. ప్రతి వారమును.
మొదటి తరగతి బహుమానము రు 20-0-0 చొ॥ 1 కి రు 20-0-0
రెండవ తరగతి బహుమానము రు 15-0-0 చొ॥ 1 కి రు 15-0-0
మూడవ తరగతి బహుమానము రు 10-0-0 చొ॥ 2 కి రు 20-0-0
నాల్గవ తరగతి బహుమానము రు 5-0-0 చొ॥ 5 కి రు 25-0-0
అయినద తరగతి బహుమానము రు 2-0-0 చొ॥ 10 కి రు 20-0-0

ఈ బహుమానములను గోరువారు ప్రతి బుధవారము నాటి వార, వైదిక పత్రికలు చూడవలయును.

ప్రతివారమునకు వ్యాసములు పంపినవారిలో ఉత్తీర్ణ లయినవారి వివరములు ఇంతటినుండి ప్రతిశనివారమునాటి పత్రికయందు ప్రచురింపబడును.

ఈ సంఘమువారు ప్రచురించుచున్న గ్రంథములు.

- 1. నేమనగిరలేయట వెల ప్రతి 1-కి రు 0-4-0
- 2. దంతభావము ,, 0-4-0
- 3. స్నానము ,, 0-4-0

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయ్యసోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె డము. క్యాటలాగు కావలెనా? (582)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

నీమిల్లు ఎక్కడైనా విరిగిపోయిననా? మద్రాసు, రాయపురముపోవు, బెసికాఫాండ్రి, సి. గోపాల నాయకర్ అండుసన్ను వారు చాల త్వరితముగను శ్రేష్ఠముగను పాగుజేయుదురు. 557

జీర్ణరసాయనము:—ఈమూత్రలను సేవించుట వలన అన్నము వచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రసస్రావము క్రమముగ గలుగును మలబద్ధ ము మానును. 25 మాత్రల డబ్బి 1-కి వెల 1-4-0. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

హారంస్టన్ సర్క్యన్.

677

గొప్ప యడవిద్యుగముల సమూహము.
కోట మైదానములో ఆట జరుగును.

ఈ చెన్నపట్నములో యీ ప్రదర్శనము ఇంకను రెండుదినములే జరుపబడును.

ఇనాములు యిచ్చు రాత్రి నేటిరాత్రి! నేటిరాత్రి!

రెండు చేతి గడి మారములు యివ్వబడును. టిక్కెట్లు కొను ఒక్కొక్కరికిని నంబరు నేసియుండు! కూపము యివ్వ బడును. తర్వాత వీటిమూలముగా గడి మానము దొరుకును. నేటిరాత్రి ప్రాగ్రాము మార్పబడును.

టిక్కెట్ల వివరములు.

6 స్టీలు గల పెట్టె	రూ.	20	0	0
ఒకస్టీల్ గల పెట్టె	రూ.	4	0	0
మొదటితరగతి టిక్కెట్లు	రూ.	8	0	0
రెండవ తరగతి టిక్కెట్లు	రూ.	2	0	0
ప్రొల్లు	రూ.	1	0	0
గాలీ	రూ.	0	8	0

యూనిఫారంతో సోట్లను, వాకాఫలులు రూ. 2, 1, తరగతులకు అర్హులైన చెల్లించిన జాలును.

బాప్తుకున్న, మొదటి టిక్కెట్లను టిక్కెట్లు ప్రతి దినము సర్క్యసుడేరాలోనున్న, మవుంటుకోడ్లో నుండి మెసర్సు డిమాంజిల్స్ అండుసన్ వారివద్ద నున్న నొకటను. తతిమ్మటిక్కెట్లు పగటిపూట సర్క్యసుడేరావద్ద ఆమ్రుగడును.

హారంస్టన్. C. H. బ్రూన్, ప్రొవైజర్. బ్యాన్సుమాస్టరు. R. ఆల్బన్ & W. సైమన్సు, ఏజన్టులు.

126 చిన్న పురుగులు 100

పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగులు, వెండ్రుకలూడులు, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చుండుపురుగులు వల: కలుగును.

కాతకులారా! ఈ పురుగువలె తలెంబుబుట్టి.

విధి నిరూపములేక మీరు పనిచేసినవో మీ మీ గృహములలోని పురుగుల్లెల బంగారుతో నింపుబడి యుండును.

తీరికలేక పనిచేయుచున్న మీరు: పురుగునకు, అతిమృత్యువైపున పడిపోయిన తే నేటిక సమాచారము నుండి దిగి కలుటు.

చుండు ఆరంభమయ్యే కలెండర్ విధి ధక నిర్బంధభక్త్యముల ననుకూలముగ ఉపేక్షించిన ఆచుకాలముననే బట్టతల వారిలో సహ భాగ్యులు గాకలసికొన్నాను. కావున నిట్ట పంపకంబిపురు

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంపాదించును. చుండును పోగొట్టును. కెండుకులను గాలినివ్వను. పుర్రెయందును పోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోష యన పడకును.

శిల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-0-0
” 3-కి రు. 2-10-0 శ. పి. రు. 0-0-0
ఉ చి త ము.

ఈ ముగుణముల దుజువుపరచుటకయి, అర్హులగు మంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సహాయముగా మా నె గల సీసా ఉచితముగ పంపబడును.

సోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జుహాపూర్, బొంబాయి.

యద్రాసు యేజెంట్లు:— మెహతాపురుషోత్తమాజీ, వై.బాబుబాబు సోడ్, మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన కాశ్మీర చర్య
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.
చిన్నపైల చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారభూష్టి కృతాంధకావ్యము రు. 0-10-0
అప్పారాయ యశశ్చంద్రోదయము
సంస్కృతాలంకారశాస్త్రము రు. 2-0-0
వైరెంటిని ఏకకాలమున గోరువిద్యార్థులకును, పుస్తక
భాండాగారములకును, సగమువెల. ఈమార్చి నెల ఆఖరువరకు
మేనేజరు, మునునూరు యస్టేటు
నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా.

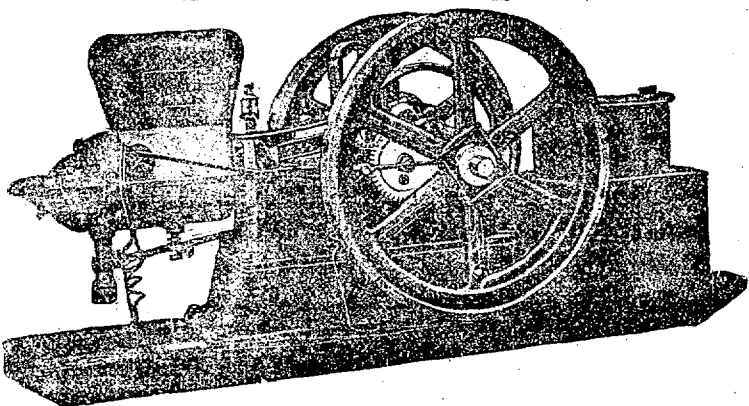
లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు
నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము
కలిగినవారికి వ్యాధియొక్కయు బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి
మరబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి నిశ్చేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర
కాలము సుఖముగ జీవించును.
ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును; స్వస్థస్థితిము మానును, ధాతువు
మృత్యువుతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమాత్రవ్యాధి మానును, నిశ్చేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూర్, కాందూర్ డెకేములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు
ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన నుపదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జ్వారాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.
అనుపానపత్రక పార్శ్వలతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీ నెల రూ. 2-0-0. తరాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరొడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

“ఆమెక్ కో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను సీపిల్లవాడు అయిదునిముసములలో నేర్చుకొనగలడు చిన్న యంత్ర
సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుపబడినది. పంపులను, రంపపు
యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్టరీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ
యంత్రములను అచ్చుతముగ నడపగలదు.

వెల అతిసులభము, పనిచేయుచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1½ మొదలు 6
బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వద్ద స్టాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును.
నెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లిప్స్ వ్రాయును.

బెన్ట్ర అందు కంపెనీ లిమిటెడ్డు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాక్సు నెం. 63 మదరాసు.

నానాబీరులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఇందులోని రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీటిమువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను
ఘోర్లను, ప్రాంతిబాధలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

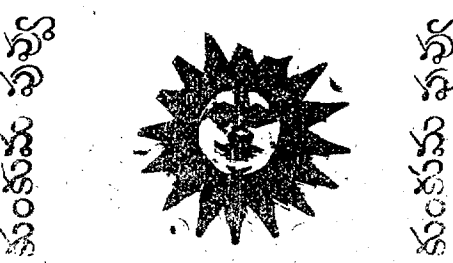
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

బహువిధవ్యాధిపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. తీరికనునందలి పాదరసదోషములను, సులబద్ధకమును కారణబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును
ఉభయపరుస్తును. శరీరాగోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 టేబుల్ స్పూన్ బుడ్డిలలో అమృతము.

ప్రాప్తిచర:- పి. డి. సావంత్, 144, ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర పర్యవేక్షణశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.
ఇది శ్రీమత కట్టచుంది రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మానవదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరన్పాక డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-
ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ.
(58) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

శ్రీ పరమానందయ్య కథలు.

ఎల్లవారును కొంత కొంత పుక్కిటి పురాణ
ముగా వినియున్న యీ కథలు మిక్కిలి అద్భుత
మును వినోదకరములును నీతిబోధకములునునగుట
తెలిసినవిషయమే. ఇందు గురువునకు శిష్యులందు
గల ప్రేమ, అనుగ్రహము, వారి వృద్ధికోరికైన
పాటు మొదలగు గుణములును, శిష్యులకు గురువు
నందుగల భక్తి, శుశ్రూష, కార్యనిర్వాహ మం
దు విడువనిపట్టు, పరస్పరసాభాత్రము మొదలగు
గుణములును సర్వజన సుబోధకముగా హాస్యరస
మునకు దగిన వినోదకైతిని వర్ణించబడి యున్నవి.
ఇది చదువుట కారంభించినది మొదలు ముగించు
వఱకు నవ్వుపుట్టించుచునేయుండును. వెల 0-2-0.
ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో,
(285) ఆనందా ముద్రాలయము, ప్రదాను.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ
గలుగుటకును తరిపీయదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు
నడుచునో ఏయే భాగములు ఏయేపనులుచేయునో అది చెడి
పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంశముల
నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో, యూరోపియన్
వారవల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి
గవర్న మెంటు వారిపద్ధతుంచి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును.
అందుకు ఫీజు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.
తిరిగి క్లాసులు ఏప్రిల్ నెల 1 వ తేది నుండి ప్రారంభ
మగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈనెల 31 వ తేదీని
గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును
పాఠశాల విద్యార్థులు కోర్సవో నిగసించుటకు తాత్కాలిక
బడును. ఈక్రింద నుదాహరించువారికి వ్రాసికొనుడు.
(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras.
Telegraphic Address:- "GALY" Madras.

మోటారు బస్ సర్వీసు.

ఇందువలన సమస్తమైన జనులకు తెలియ
పరచడ మేమనగా బిక్కిలెలు స్టేషను నుండి
ద్రాక్షరామమునకును, ద్రాక్షరామము నుండి
బిక్కిలెలు స్టేషనునకు పోవుటకును ప్రయాణికు
లను ప్రతి నెలనుకు తగు సమయములలో చేర్చే
లాగున మోటారుబస్సు తగు సులభమైన రేట్లలో
నడపించుటకు యేర్పటుచేయడ మైనది.
696 ఇంగ్లీషు పైకో అందు మోటారు
ఇంజనీరింగు కంపెనీ, కాకినాడ.